

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za Jugoslavijo: celoletno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici št. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Račun pri pošti, hranilnici v Ljubljani št. 11.953. — Telefon št. 30-69.

Leto XVI.

V Ljubljani, v soboto, dne 3. junija 1933.

Štev. 64.

Ob otvoritvi velesejma

»Vsi razstavniki prostori tudi na 13. ljubljanskem velesejmu — zasedeni!« Tako so se glasila poročila že teden dni pred otvoritvijo velesejma in v tem dejstvu je največje priznanje tako prirediteljem velesejma ko vsem našim gospodarskim delavcem.

Prirediteljem velesejma! Že v času konjunktura, ko so se odpirali vedno novi obrati, ko so v vseh tvornicah in delavnicah stroji komaj zmagovali naročila, je bilo veliko delo združiti te delavne sile in na uspelem velesejmu pokazati vso rastočo moč našega gospodarstva. Kot prvim v naši državi je uspelo to prirediteljem ljubljanskega velesejma, a posrečilo se jim je še to, da je bil vsak njih velesejem večji in pomembnejši in da je vsak ljubljanski velesejem nov dokaz, da se naše gospodarstvo dviga. Tem večje priznanje pa gre prirediteljem ljubljanskega velesejma, ker so vzdržali v časih konjunktura priborjeno pozicijo tudi v časih najtežje gospodarske depresije.

Že samo to, da je sploh mogoč v tako težkih časih velesejem, je uspeh, ki ga moramo biti vsi veseli. Tem večji uspeh pa je, da ni samo mogoč velesejem, temveč da je njegov obseg na isti višini kot vsi prejšnji in da je glede domačih tržev še celo uspešnejši. V tem je dokaz, da je v prireditelj ljubljanskega velesejma ona velika in krepka volja, ki ne pozna omahovanja in zato tudi ne neuspeha. Zavzete pozicije treba držati za vsako ceno, vsak korak nazaj je nazadovanje, ki ga ta zdrava volja ne trpi! Naj vlada krog in krog malodušje, naj široko razpaslo nezaupanje ubija po navsod iniciativnost in delavljivost, ljubljanski velesejem se dviga ko nebotičnik visoko iz tega malodušja in oznanja svetu, da se v njem zbirajo močje, ki kljubujejo tudi najtežjim viharjem nezaupanja. Naravnost simbol novega vstajenja postaja tako ljubljanski velesejem in trdnjava, v kateri se zbirajo oni naši ljudje, ki z zdravim optimizmom v srcu brez ozira na vse težave delajo za obnovo našega gospodarstva, za njegovo vstajenje iz sedanjih težkih gospodarske stiske.

In zato poleg prirediteljem velesejma tudi vse priznanje onim gospodarskim delavcem, ki razstavljajo na ljubljanskem velesejmu in s svojimi izdelki dokazujejo, da je naš gospodarski človek moč, ki vztraja na svojem mestu do konca. Ne gre sicer tako lahko ko včasih, težave so sicer na vsakem koraku, ovire povsodi, a kljub temu treba vztrajati in delati, ker samo v delu je rešitev. A ne samo delati, temveč vedno boljše je treba delati. In baš to uči in k temu opominja naš ljubljanski velesejem! Kajti čim težje so razmere, čim ostrejša je konkurenca, tem bolj kvalitativno blago je treba izdelovati, tem bolj mora privabljati kupca dobra izdelava blaga. In naši gospodarski delavci so s svojimi zastavljenimi izdelki dokazali, da so docela upoštevani ta nauk. Njih blago je bilo od velesejma do velesejma popolnejše in je ostalo temu lepega napredku zvesto tudi sedaj.

A ne samo to! Vsa velesejma je bil tudi dokaz, da napreduje naša gospodarska osamosvojitev na vseh poljih. Vedno več izdelkov izdelujejo domača podjetja, vedno manjša je naša odvisnost od tujine, vedno bolj moremo sami kriti vse svoje potrebe. In v tem oziru je letošnji velesejem še posebno razveseljiv, ker dokazuje, da je naše gospodarstvo tudi v najtežjih časih nejenljive krize ostalo zvesto visokemu cilju gospodarske osamosvojitve.

Ljubljanski velesejem je že postal samo po sebi umevna nujnost. Manjkalo bi nekaj, če ne bi Ljubljana imela svojega pomladnega velesejma! V tej konstataciji je pač najlepši dokaz potrebnosti ljubljanskega velesejma. S tem pa obenem tudi

najlepše priznanje prirediteljem in razstavljalcem na velesejmu, ker niso le ustvarili velesejem, temveč ga tako izpopolnili, da je postal splošna potreba, da ga ne more po-

grešati ne več Ljubljana, prav tako tudi ne Slovenija in da je redna aktivna postavka tudi v našem jugoslovanskem gospodarstvu.

Dokaz naše življenjske sile in volje je ljubljanski velesejem in zato hvala in priznanje vsem, ki so dali tujemu svetu ta dokaz!

Zasedanje svetovnega gospodarskega parlamenta

Nadaljevanje in konec otvoritvene seje Mednarodne trg. zbornice na Dunaju

Nato je pozdravil kongres predsednik dunajske zbornice za TOI,

bivši kancelar dr. Streeruwitz.

Med drugim je dejal: Naloga kongresa je, da navede predloge, kako uspešno premagati vse to, kar imenujemo svetovno gospodarsko stisko, kar pa je v resnici rezultat mnogih, zelo različnih in trajnih strukturnih izprememb socialne in gospodarske narave. Te spremembe so bile posledica napačnega razvoja, ki se je začel že pred vojno. Vojna razdejavanja niso ustvarila te spremembe, temveč samo poostрила njih posledice.

Dokler so bila v stiski le nekatera narodna gospodarstva, niso nastali nasveti, ki so se dajali od srenejših narodov onim v stiski, vedno iz pravega sočustvovanja. Šele sedaj, ko čutijo krizo vsi, je dan pogoj za odkritosrčno in učinkovito sodelovanje vseh.

Ena osnovnih napak je bila tudi v tem, ker se je spregledalo, da je nastal mednarodni promet le iz zamenjave blaga. Upniške države so prezrle, da je mogoče plačati blago le z blagom. Zlasti pa ne morejo plačati v denarju obubožane države. Male, kapitalno slabotne države, bodo mogle zadostiti svojim plačilnim obveznostim in urediti svoje valute le, kadar se bodo njih prizadevanja mogla opirati na stabilne velike svetovne denarne veljave in kadar bo povsodi zavladalo odkritosrčno stremjenje po obnovi mednarodne zamenjave blaga in bo to stremljenje podprto tudi z dejanji.

Namestnik generalnega tajnika Društva narodov dr. Trendelenburg

Mednarodna valutna in gospodarska konferenca v Londonu je bila sklicana kot konferenca Društva narodov. Sklicanje konference so sklenile na konferenci v Lausanni združene vlade, ki so hotele, da se po rešitvi reparacijskega vprašanja složno rešijo tudi vse druge gospodarske in finančne težave. Že naprej se je določil konferenci obsežen program, zlasti pa naj bi se razjasnilo medsebojno razmerje, ki obstoji med blagovnim ter kapitalnim trgov. Posebni komisiji strokovnjakov je naložila lozanska konferenca, da prouči celotni kompleks finančnih in gospodarskih vprašanj in da izdela podroben delovni načrt. Ta komisija se je sestala dvakrat, in sicer prvič v oktobru 1932 in drugič letos v januarju. Izdelala je dnevni red za konferenco in temu dnevnemu redu dodala svoj komentar. Delo komisije je bilo zelo težavno, a je bilo vendarle uspešno.

Medtem se je na inicijativno predsednika Združenih držav začelo razpravljati o gospodarsko političnem programu konference. Tako so se polagoma izločila iz okvirja od strokovnjakov določenega dnevnega reda vprašanja, ki jih je bilo mogoče obravnavati politično.

Glede organizacije produkcije in zamenjave blaga so strokovnjaki zlasti opozorili na potrebo mednarodnega dogovora o produkciji in izvozu pšenice. Vršila se je zato v Ženevi konferenca štirih največjih čezmorskih žitnih produkcijskih držav in ta konferenca poteka ugodno.

Posebno ugodno za delo konference bo carinsko premirje, ki so ga sklenile države,

da namreč ne bo nobena država nič sklenila, kar bi moglo sedanje ovire zunanje trgovine še povečati. To carinsko premirje bo treba ob pričetku konference še natančneje določiti. Ta določila pa bodo mogla povzročiti nove in obvezne dogovore, tem bolj, ker bo londonska konferenca konferenca diplomatov in ne strokovnjakov in se je zato že v naprej mislilo na to, da bodo njeni zaključki za vlade obvezni.

Kakor so že pokazali washingtonski razgovori, ne bo rešitev krize mogoča le po potih, ki so jih predlagali strokovnjaki v svojem programu. Če se je že spoznalo, da treba sedanje ovire za zunanjo trgovino postopoma odpraviti, potem se sme pričakovati, da bo prodrlo isto spoznanje tudi glede valut.

Kljub vsem tem ugodnim momentom pa je vendar jasno, da bo treba največje volje in odločnosti, da se uresničijo najvažnejše točke konference tudi samo načelno. Vseeno pa je upati, da se to zgodi, ker bo to vsem narodom v korist in ker ni druge poti, da se preskrbi milijonom trpečih ljudi zopet delo in kruh.

Predsednik M. T. Z. Abr. Frowein.

Da zboruje M. T. Z. na Dunaju, je tudi razlog v tem, ker smo hoteli poudariti, da bo kriza glavni predmet naših razprav.

Kaj je osnovni vzrok vseh sedanjih stisk? Predvsem treba vojni naprtili odgovornost, da je »spremenila svet svobode v svet prisiljenosti.« Posledice vojne, pa so različne, ki bi jih označil z besedo »vojna psihoza«, kar pomeni: strah in nedelavnost. Ena velika zmeta povojne miselnosti je, da se morejo smatrati one stotine milijard, ki so bile izdane med vojno za razdejavanje, kot normalne kapitalne investicije, ki bi morale donosati isto, ko investicije, izvršene v produktivne svrhe. Iz te osnovne zablode izhaja problem reparacij in problem medzavezniških dolgov. Prvi je rešen, drugi se mora rešiti, če se hoče spraviti v red gospodarstvo sveta. Napačna obravnava tega osnovnega vprašanja je povzročila finančno krizo, iz katere je sledila gospodarska.

Obstoji usodna nejasnost o vzrokih in posledicah krize. Tako mnogi označujejo zlato valuto kot vzrok krize. Toda zlata valuta ima samo ta namen, da meri vrednote in vsi poizkusi, da bi našli boljše merilo, so zaman. Ni res, da je vrednost zlata narasla, ker padla je samo cena za sirovine. Ali mar ni vojna povsodi povzročila nadprodukcijo in ali ni vsaka dežela skušala ohraniti to nadprodukcijo? Ali ni odrekla zlata valuta samo zato, ker je bila posiljena, ker se je pozabilo, da more biti vloga zlata razen v tem, da je merilo, le še ta, da povzroči izravnavo pri zamenjavi blaga in uslužnosti med posameznimi deželami? Ali ni odrekla zlata veljava le zato, ker se je pozabilo, da naš produkcijski in potrošni sistem ne sloni le na terjatih temveč tudi na kreditih, to je na zaupanju in da je zato v nasprotju z našo gospodarsko obliko, če hočemo nakrat vse vrednote spremeniti v zlato ali v zlate certifikate?

Iz napačne obravnave vprašanja vojnih izdatkov nastala finančna kriza je rodila

krizo zaupanja. Ta kriza pa je povzročila vse one omejitve v zunanji trgovini, ki so itak dovolj znane.

Na kaj zidamo svoje zaupanje? Samo na svetovno gospodarsko konferenco. Poročilo upravnega sveta M. T. Z. o tej konferenci se začne z besedami: »Za vsako gospodarsko obnovo brezpogojno potrebno zaupanje se more poroditi le, če se bodo vlade na političnem polju resno potrudile, da rešijo sedanja vprašanja v duhu dobre volje.«

Sednji vprašanja pa sta: razorožitev in medvojni dolgov.

Predsednik Roosevelt je glede prvega med drugim dejal: Sreča vseh ljudi je odvisna od odločitev, ki jih bodo sklenile vlade. Od uspeha razorožitvene konference zavisi izboljšanje socialnih odnosov in ohranitev individualnih človeških pravic. Zaradi teh interesov morajo izginiti vse malenkostne ovire! Pospeševanje trajnega miru je edini cilj, ki je vreden naših prizadevanj.

In Hitler je dejal, da bi bil izbruh vojne blaznost brez konca, ki bi morala povzročiti konec današnjega družabnega in državnega reda. V komunistični kaos propadla Evropa bi priklicala na dan krizo nepreglednega obsega in nekončljive trajnosti... Če bodo narodi sodelovali v tem duhu, potem ni več skrbi za skorajšnjo rešitev tega vprašanja.

Drugo vprašanje, ki ga je treba rešiti, je vprašanje medzavezniških dolgov. Čeprav je to politično vprašanje, vendar sme spregovoriti o njem svojo besedo tudi ekonomist in ponoviti, da je nemogoče, da bi se vodile kot aktivne postavke one vrednote, katerih protivrednote so bile v vojni uničene. Ni mogoče stoddotno rešiti to vprašanje, toda rešitev vprašanja je nujna, predno je mogoče pričeti reševati na londonski konferenci čista gospodarska vprašanja.

Predsednik Frowein je zaključil svoj govor z besedami, ki jih je dejal Pirelli, eden bivših predsednikov M. T. Z.: »Moderni poslovni človek se udeležuje mednarodnih vprašanj. Brez dvoma stremi za zakonitim dobičkom; toda vojna je spremenila njegovo značaj, kakor je tudi spremenila gospodarske oblike. Če izpolnjuje svoja podjetja, če išče nove trge, potem ni več egoist, potem ustvarja socialne vrednote, potem ima smisel za potrebe človeka, ker prinaša človeku blagostanje.«

In če zahtevamo od vlad, da že enkrat pokažejo dejanja, potem to ne zahtevamo zaradi sebe, temveč zaradi stotin milijonov delavcev in nameščencev, za katere nosimo odgovornost. Upamo, da bodo predlogi, ki jih predlagamo vladam, hitro znižali strahotno število 30 milijonov brezposelnih.

Skrb za naše delavce, za naše nameščence, za brezposelne bodi vodilni motiv tega kongresa.

Otvoritvena seja je bila s tem zaključena in zabučale so orgle in zadonele fanfare, ki naj bi razširile po vsem svetu veselo upanje, da se ni zaman začel svetovni gospodarski parlament, da se na njegovo pobudo pričneja složno delo vlad za odpravo moreče gospodarske krize.

Stroji in ročno delo

Iz referata bivšega avstrijskega kancelarja dr. Streeruwitza na kongresu Mednarodne trgovinske zbornice na Dunaju

Enostransko fanatično prizadevanje, da se s stroji čim bolj omeji ročno delo, mora nujno znižati število plačila sposobnih potrošnikov, ker napravlja to prizadevanje milijone ljudi brezposelnih. Vsled tega povečuje socialno nezadovoljnost, a obenem ruši državne proračune. Ljudje, katerim družba ne more nuditi niti najbolj skromnega prisluženega dohodka, izgubljajo vsak smisel za interese družbe in vsako zaupanje do nje. Žrtve krize ne morejo nič več izgubiti in zato zapadejo tudi najbolj brezvestne agitacije.

Delamrni ljudje so v vseh stanovih, vendar pa večina ljudi hoče delati. Kdor je delal vse življenje, a izgubi delo, ta bo pri trajni nezaposlenosti moralno propadel in ne bo več sposoben za delo. Še bolj nevarno pa je, če izgube mladi ljudje upanje, da bodo mogli najti delo.

Ni mogoče zadržati tehničnega napredka, pač pa je treba gledati na to, da bodo pravilno izkoriščene njegove pridobitve. Dokler so mogli od strojev izpodrinjeni ljudje najti dela drugod in je mogla Evropa z rastjo izvozom stopnjevati produkcijo, je bila nevarnost napačne izrabe strojev malenkostna. V trenutku pa, ko so čezmorske dežele pričele same predelovati svoje sirovine, je postala Evropa kot dobavitelj odveč. Preobrat je bil tu, ostalo je izvršila velika katastrofa krize.

Ročnega dela je vedno manj. Betonska in železna gradnja uporablja več strojev, ko stara kamnita ali opečna gradnja. Vodne sile in uporaba petrolejskega pogona podi rudarje iz rudnikov, kurjače od kotlov. Avtomatične statve praznihi tekstilni podjetja, avtomatične transportne naprave izpodrivajo cele množice pomožnih delavcev itd. Rafinirana racionalizacija praznihi tvornice in delavnice.

Tehnična ekonomija je vedno obstojala in tudi omogočila višji življenjski standard delavca. V tem pogledu je absolutno bila v korist kulture. Prof. dr. Heidebroek je dognal, da je naraslo prebivalstvo Evrope od 200 milijonov v l. 1800 na 500 milijonov danes. Samo tehnika in promet sta mogla dati temu ogromnemu prirastku prebivalstva kruha in do vojne celo boljši življenjski položaj. Ni torej racionalizacija sama po sebi napačna, temveč samo njeno brezobzirno forsiranje je povzročilo sedanjost brezposelnost.

Adria prašek je boljši

Vzglede pametne in potrebne racionalizacije so:

Racionalizacija kmetijstva v Evropi, zlasti za samopreskrbo v primeru velikih mednarodnih konfliktov;

racionalizacija toplotnih sil, ker so te na zemlji omejene;

racionalizacija potrošnje tujih sirovin, ker je njih plačilo zlasti za Evropo vedno težavnejše;

racionalizacija v rokodelstvu, ki ima po neuspehu prevelikih gospodarskih konstrukcij ravno sedaj upanje na življenje, če postane z zboljšanjem svojega obratovanja zopet konkurenčno;

racionalizacija prometa, da si plovba, železnice in avtobusi ne bodo z nesmiselnim tekmo samo medsebojno škodovali, temveč se z delitvijo dela izpopolnjevali.

Napačna racionalizacija pa je, če izgube množice delavcev delo, ne da bi mogle najti drugo zaposlitev. Dokaz popolnega pomanjkanja uvidevnosti je, če so imele tehnične pridobitve v zadnjih desetletjih samo to posledico, da so zagnale milijone ljudi v bedo. Brezpogojni pristaši mehanizacije so se udajali napačnemu mnenju, ko da zadostuje brez konca stopnjevanja produkcija, da v isti meri naraste tudi konzuma sposobnost ljudi. Samo malo več logike ko kupčijskega smisla, da more produkcija oplojevati konzum le do gotove mere.

Tudi nova Rusija hoče iz čisto drugih socialnih in gospodarskih nagibov izkoristiti do skrajnosti moderna tehnična sredstva. Pri tem izločuje popolnoma vlogo proizvodnih sil, ki jo nadomešča s stoddotnim prisilnim gospodarstvom. Iz človeka postaja le produkcijski avtomat, ki naj deluje kakor del stroja. Če stvar ne gre, se zaprejo inženirji. Nastaja paradoks, da dobiva človek v gospodarstvu in tehniki enako vlogo pri vladi kapitalizma ko boljševizma, da

se dotika socialna revolucija s tehnokracijo. Oba sistema hočeta nadomestiti organizirano življenje z mehaničnim s tem, da uničita osebnost.

Strojna sposobnost je stvar kalkila. Parni pritisk, električna napetost, kemična sorodnost, mehanika so objekti računov in eksaktnega raziskovanja. Pri ocenitvi in vrednotenju človeške sile pa te metode odrečejo. Duševnih sil pač ne morejo zmeriti niti najfinejši stroji.

Svetovno gospodarstvo pomeni delitev dela in skupno delo. Toda ne v smislu nasilne kombinacije kamna, železa in človeškega mesa, temveč le kot posledica pametne organizacije človeka, materiala in stroja. V prvem primeru je nevarnost, da ubijajoča mehanizacija poniža človeka na stopnjo brezvoljnega in neodgovornega stroja. Organskega življenja pač ni mogoče mehanizirati. Tudi če bi se posrečilo spremeniti ljudi v avtomate, ne bi bili srečni, a samo sreča ljudi mora biti cilj človeškega razvoja.

Pretirana avtomatizacija produkcijskega procesa diskreditira visoko vrednost tehnike in stroja. Mogla je biti upravičena v Ameriki, ko se je mogla vsled ogromnih možnosti hipoma razviti in potem trajati dokaj časa brez posebne škode za celoto. Naš cilj pa mora biti v enakomernem razvoju notranje in zunanje kulture, ko mora stroj služiti človeku. Nočemo, da bi bila zemlja napolnjena z železnimi roboti, med katerimi bi ljudje brezupno begali, ker so pozabili ono čarobno besedo, ki bi njih delo ustavila.

Vsaka razprava o gospodarski obnovi je pomanjkljiva, če ne upošteva tudi štedenja. Brez moralnega in finančnega učinka šte-

denja je obnova nemogoča. Čisto zmotna je ona misel, da ni treba za premaganje gospodarskih težav nič drugega ko oživljenje konzuma z vsemi sredstvi reklame. Posledice takšnega postopanja morejo biti le: zapravljen kapital, nadomestitev urejenega gospodarskega dela po spekulaciji in nesolidnosti, obubožanje in nesreča. Gesla bolnega optimizma: pomnožiti produkcijo, zvišati mezde, znižati cene, povečati prodajo in financirati konzum, ta gesla so se izkazala kot napačna.

Velikega pomena je vprašanje nadaljnega znižanja normalne delovne dobe v zvezi s strojnim izdelovanjem izdelkov v masi. Kar se tiče socialne vrednosti takšnega življenja z vedno manj delovnimi urami in njegovo izpolnitvijo z branjem, petjem, nogometom, radiom, filmom in podobno far niente, je treba resno podvomiti. Pač pa je prav tako nemogoče dobro, da nekaj ljudi za par ur le nadzorstvenega dela pri strojih zasluži toliko, da si lahko privoščijo vse, dočim drugi komaj životarijo z in brez dela. Takšen razvoj mora privedi v konec z grozo.

Če veliko povečanje blaga kljub znižani ceni najde manj ljudi, ki morejo to blago kupiti, potem postaja iz pameti blaznost, iz racionalizacije najvišja neracionalnost. Kajti racionalizacija zahteva, da se človek da celoti, da izgine skrb, beda in ponižanje s sveta.

Zato mora biti naše najvišje pravilo: Tehnika ima to silo, da oprosti človeka od pretežkega in nevarnega dela in da mu ustvari blagostanje in ga privede h kulturnemu napredku. Gospodarstvo mora prevzeti rastočo in vedno bolj popolni arzenal strojev kot dragoceno ali ne nenevarno dedščino in jo z odgovornostjo in po načrtu uporabiti. Ne sme dovoliti, da tehnika zagospodari nad njim. Če se preslavlja opomin Carlylov: *delati in ne obupati!*, potem je blaznost, kadar se izroča človek vsled pomanjkanja dela in kruha obupu.

Če ogromne množice brez vodstva in samoupravljanja pridejo na misel, da je vseeno, če vse propade, ker nimajo nič več za izgubiti, potem bide smrtna ura kulture.

Javni izdatki in valutna politika

Iz referata univ. prof. Krzyżanowskega na plenarni seji kongresa Mednarodne trgovinske zbornice v sredo, dne 31. maja t. l.

Da pridemo do zadovoljive razlage razmerja med javnimi izdatki in valutno politiko, je treba najprej določiti cilj in dejanski razvoj javnih izdatkov in valutne politike.

Denarja se poslužujemo kot vrednostnega merila. Iz tega sledi, da mora biti stabilnost valut glavna točka vsake valutne politike. Seveda gre le za relativno stabilnost, ker je absolutna nedosegljiva. Gre za kupno stabilnost zlata v razmerju z blagom, pri čemer je nujno kolebanje blagovnih cen nezdružljivo z večjo mobilizacijo valutnih paritet, na drugi strani pa pritiska stabilizacija valute z ozirom na tuje valute na domače blagovne cene.

Seveda se pod silo razmer spreminja višina trenutno določene stabilizacije. Zgodilo se je celo, da je država resignirala na stabilnost svoje valute, da je mogla s tem vplivati na blagovne cene. Omenjam tu politiko Združenih držav Sev. Amerike, ki so prepričane, da je dobro, če se povrnejo na višino cen v l. 1926 in na tej višini stabilizirajo svojo valuto tudi v odnosu do drugih valut. Na vsak način gre tu za poizkus doseči bolj odgovarjajočo stabilnost vrednostnega merila, kajti vsaka valutna politika izhaja na vse zadnje iz stremljenja po stabilizaciji vrednostnega merila.

Kar pa se tiče razvoja javnih izdatkov, bi opozoril na zakon, ki ga je pred pol stoletja formuliral berlinski učenjak Adolf Wagner. S tehničnimi razlogi je utemeljil Wagner svojo trditev, da je tendenca zvišanja javnih izdatkov absolutna in tako splošna, da je mogoče že govoriti o zakonu.

Nastaja vprašanje, v kakšni odvisnosti sta tendenca vedno večjih javnih izdatkov s stremljenjem po stabilizaciji valute, kajti harmonija obeh teh tendenc je gotovo neopopolna. Brez vsega se more reči, da eno stremljenje omejuje drugo.

Lahko je dokazati, da obstoji med obeh stremljenji antinomija. Relativna stabilnost valut v primeri s tujimi valutami in blagi temelji na vse zadnje na likvidnosti kapitala, ki učinkuje na vse gospodarske vrednote izravnujoče. Z drugimi

pogoji. Povečanje izdatkov je v valutnem pogledu brez nevarnosti, dokler ne povzroči otrpnenje denarnega in kapitalnega trga, na kar vedno opozori povišanje obrestne mere.

Nauk dejstev ni dvoumen. Čudoviti gospodarski razvoj v zadnjih 50 letih pred svetovno vojno sta pospeševala preje znana stabilnost valut in le zmerno kolebanje cen. Obenem je bilo mogoče znatno dvigniti državne izdatke, ne da bi bila od tega ogrožena valuta, ker so bili ti več izdatki v skladu s povečanim ljudskim premoženjem. Izravnavala plačilnih bilanc se je vršila na nivoju valutnih zlatih paritet, ker je vendar bilo na svetu zlata v primeri z mednarodnim trgovskim in kapitalnim prometom zelo malo. Samo vsled na široko omogočenih kreditov je bilo to izravnavanje mogoče. Od leta 1914. so se izdatki javnih korporacij v primeri z ljudskim dohodkom zelo povečali, stanje državnih financ se je poslabšalo in obenem so se zelo povečale valutne težave. Ta razvoj dohodkov pred in po vojni nikakor ni slučajen.

Adria prašek je boljši

Desetletja ugodnih državnih financ so tudi dobe valutne stabilnosti. Desetletja pretiranih državnih izdatkov so neizogibno tudi doba valutnih kolebanj.

II.

Iz tega sledi nedvoumno, da pomeni vsako večje povečanje javnih izdatkov nevarnost za valuto. Pri stabilni valuti je ta nevarnost mnogo manjša, ko v času kolebajoče valute in danes je ta nevarnost mnogo večja, kakor je bila pred vojno.

Tudi zato, ker je zaupanje v državno finančno in valutno politiko povsodi padlo. Danes odgovarja publika na povečanje državnih izdatkov s pasivnim odporom z baisse spekulacijo in tezavriranjem denarja. Že naprej se hoče občinstvo zavaruovati proti finančni politiki javnih teles.

Zato je posebno akutna nevarnost, ki jo morejo javni izdatki priklicati za valuto. Na to nevarnost je treba vedno opozarjati, ker muoji njen obstoj taje. So to oni, ki ne vidijo resničnega položaja na kapitalnem trgu. Množica kratkoročnih vsot, večinoma obratni fondi popolnoma ali delno med krizo ustavljenih obratov niso dokaz resničnega kapitalnega bogastva. Iz tega napačnega pojmovanja pa se reducira možnost velikih javnih izdatkov za pogon gospodarstva.

Z javnimi deli mislijo nekateri omiliti brezposelnost in povzročiti gospodarsko ekspanzijo. Pokazali smo, kakšne nevarnosti nastajajo iz prevelikega narastka javnih izdatkov. Pravi mojster se izkaže v omejitvah. Samo s pravilno prilagoditvijo vseh javnih izdatkov na resnični narodni dohodek je dosegljiva trajna stabilizacija valut.

Perspektive kongresa

Dunaj, 1. junija.

Ceprav se zaključil veliki kongres Mednarodne trgovinske zbornice na Dunaju šele v soboto, je vendar mogoče že podati kratek pregled njegovega dela. Predvsem je treba poudariti, da je delo, ki ga je izvršil kongres, naravnost ogromno. O vseh važnejših vprašanjih je izpregovoril kongres na podlagi številnih in vestno dobljenih podatkov svojo avtoritativno besedo. In ko bo v soboto kongres sprejel svoje resolucije in jih predložil na londonski konferenci zbranim zastopnikom vlad, bodo imeli v rokah jasen in nad vse premišljen gospodarski program, na podlagi katrega bodo mogli s sigurnostjo pričeti reševati gospodarsko krizo, samo če bodo imeli dovolj dobre volje, kajti za reševanje gospodarske krize je potrebna predvsem dobra volja, kakor je poudaril več ko en delegat na dunajskem kongresu in kakor je posebno učinkovito poudaril angleški univerzitetni profesor Gregory. Kakor je namreč zapletena in težavna sedanja gospodarska kriza, tako pa vendar ni nerešljiva, če je tu dobra volja, da se pogleda pri vsakem vprašanju resnično čisto v oko, če se potem odloči za rešitev, ki je edino možna in vrhu tega na dlani in če ne bo ozir na političen prestiž in interes zopet zameglil pogleda.

Da, sedanja svetovna gospodarska kriza je rešljiva in če ne bo rešena že v kratkem času ter pravilno, pade odgovornost le na diplomate in politike, kajti gospodarstveniki so na svojem dunajskem kongresu pokazali, katera pot vodi iz krize. Žal pa nimajo te moči, da bi mogli diplo-

mate in politike tudi prisiliti, da krenejo na to pot.

Kakor je rečeno, je dovršil kongres ogromno delo in kdor bo prečital vse referate, ki so bili povedani na sedmih plenarnih sejah in na štirinajstih skupinskih sejah, ta bo podrobno poznal vsa sedanja gospodarska vprašanja. Naravno je, da so se pri tako izčrpnem obravnavanju vseh teh vprašanj nekatere misli ponavljale in da so dostikrat delegati najrazličnejših držav povdarjali iste predloge. To ponavljanje pa je zopet le dokaz o pravilnosti njih izvajanj, pa tudi o rešljivosti krize, kajti skoraj nemogoče je, da bi bil napačen predlog, ki ga predlaga več delegatov iz raznih držav in vedno z drugimi razlogi. Tako n. pr. se je vedno znova ponavljalo, kako je klavzula največje ugodnosti ovira, da ne pride do dvostranskih dogovorov o raznih carinskih in deviznih olajšavah, pa čeprav je jasno, da je mogoče samo s temi lokalnimi državnimi dogovori priti do postopne odstranitve vseh ovir zunanji trgovini. Ker pa se s klavzulo največje ugodnosti nagraja tudi države, ki same nočejo dovoliti nobenih olajšav, se države pač branijo sicer za nje koristnih dogovorov, ki pa prinašajo največ dobička drugim. Prav tako je vladala med vsemi delegati popolna soglasnost, da je treba valuto stabilizirati na zlati podlagi, ker je pač zlato po tradiciji in svoji praktičnosti edina možna podlaga. Nobenega dvoma tudi ni bilo o tem, da bi se morala ta stabilizacija izvršiti najskoraj od vseh držav, da bi moral ves svet dobiti eno stalno in enako valuto, kajti drugače so neizogibne zmešnjave, ki jih povzroča beg kapitala iz ene v drugo državo. Vsa ta soglasnost je dokaz, da je pravilna rešitev tu, da se je treba za njo samo odločiti. Žal pa ni brez opravičenja pesimistično mnenje, da je dostikrat težja odločitev za najbolj jasna vprašanja baš zato, ker je ta rešitev tako enostavna in jasna. Upajmo, da ta pesimizem le ne bo upravičen.

Posebna pomembna je bila današnja plenarna seja, ko se je obravnavalo vprašanje podonavskih držav, ki so po soglasnem mnenju vseh pač v najtežjem gospodarskem položaju. A da ni niti vprašanje podonavskih držav in obnove njih gospodarstva tako težavno, se vidi že iz tega, da bi krile podonavske države, če bi prodale Evropi ves svoj višek pšenice, le 10 odstotkov pšenice, ki jo potrebuje Evropa na leto. Ta rešitev bi bila tem lažja, ker ne bi bilo treba ukreniti nič drugega, ko da razne čezmorske države nekoliko zmanjšajo površino s pšenico posejane zemlje, približno na ono višino, katera je bila v l. 1914., in bi bila rešena pšenična kriza podonavskih držav. A ta kriza je glavni razlog težkega gospodarskega stanja podonavskih držav. In podobno, ko s pšenico, je tudi z drugimi pridelki podonavskih držav.

Problem podonavskih držav pa je zanimiv tudi vsled tega, ker je to nekako centralen problem, v katerem se osredotočujejo vsa sedanja gospodarska vprašanja. Padec cen, kriza zaupanja, valutna mizerija, obubožanje prebivalstva, nemožnost plaširanja pridekov, vprašanje dolgov, carinske in devizne težave, vsa ta vprašanja se kažejo pri obravnavanju gospodarskega stanja podonavskih držav s posebno oostrostjo. Pri tem pa se tu pokaže v posebno ostri meri še neko drugo vprašanje, ki so se ga delegati iz lahko umljivih razlogov do skrajnosti ogibali in ga k večjemu le na rahlo omenili, ki pa obvladuje tako dominantno vso situacijo, da je treba tudi o njem izpregovoriti par besed. To vprašanje je ono politično nasprotje, ki deli države in velesile in ki se zlasti pokaže pri obravnavi vprašanj podonavskega gospodarstva.

Saj je jasno — in angleški, francoski, nemški in italijanski delegati, torej zastopniki vse nove četvorice so to naglašali

— da je treba pomagati podonavskim državam. Še bolj pa je jasno, da bi te štiri velesile mogle pomagati in prav izdatno, če se seveda ne bi vsaka bala, da bi mogla njena pomoč biti v korist tudi državi, ki sicer nima pravega smisla za njeno politiko. Ta strah, da bi mogla pomoč služiti nasprotniku, pa je večji, ko volja pomagati zavezniku in zato nismo prišli še do rešitve, pa čeprav so že neštevilne konference, komisije, delegacije ekspertov in podobno, povedale, katera konkretna dejanja je treba storiti.

Mogli bi pa reči tudi tako-le: Pomoč velesil bi že bila tu, če bi ta pomoč služila takoj njihovim političnim interesom, ker pa so ti politični interesi v kolonialnem delu Evrope, kar je še vedno ozemlje podonavskih držav, mnogo močnejši ko gospodarski interesi, zato do te pomoči kar ne more priti. Ti politični interesi zahtevajo, da so podonavske države le objekt politike, ne priznava pa se jim pravica subjekta, čeprav se seveda formalno te resnice že ne sme več povedati. Toda ta resnica dejstveno tem bolj učinkovito na skrivnem in zato ostane brez odmeva tudi marsikateri tako lep in tako utemeljen predlog.

Skeptična mnenja o londonski konferenci

Pred dnevi je ameriški državni podtajnik Moley v svojem govoru po radiu svaril pred prevelikim optimizmom glede londonske svetovne konference. Zlasti pripomni, da se z vso previdnostjo sprejme mnenje, ko da bi v kratkem prišlo do mednarodnega valutnega standarda. Ni pa izključeno, da bo konferenca dosegla sodelovanje emisijskih bank v valutni politiki, kar bi omogočilo postopno odpravo vseh deviznih omejitev.

Moley naglašala nadalje, da je Roosevelt mnenja, da se morejo medvojni dolгови urediti samo s pogajanjem, ki bi se vodila z vsako državo posebej. Zdravilo proti krizi pa je samo v tem, če skuša vsak narod najprej pri sebi urediti vse težave. Odprava ovir za zunanjo trgovino bo najtežje vprašanje, ki ga bo morala rešiti svetovna gospodarska konferenca. Moley smatra, da bo eno najvažnejših vprašanj na konferenci vprašanje srebrne veljave, ker bi se z dvigom cene za srebro omogočil v azijskih in južnoameriških deželah večji odjem ameriškega blaga.

Tudi Francija ne pričakuje mnogo

V »Echo de Paris« razpravlja Pertinaux o izgledih londonske konference. Pravi, da po splošnem mnenju ni pričakovati, da bi konferenca izvršila resnično delo, če ne bo preje rešeno vprašanje medvojnih dolgov s splošnim moratorijem in če ne bosta že pred konferenco stabilizirana funt in dolar. Skoraj z gotovostjo pa se more reči, da se to pred 12. junijem, ko se sestane

Tujsko-prometna konferenca na Bledu

Konferenca tujskega prometa, ki se je vršila ta teden na Bledu, je pričela dogovore naše države s sosednjimi državami, posebno z Avstrijo. Udeležili so se je naši in avstrijski zastopniki turističnih organizacij — sklicatelj ljubljanski Aeroklub, Aeroput Beograd, Autoklub in zastopniki oblasti, tako banske uprave, mestne občine ljubljanske, z avstrijske strani enako zastopnik vlade, mesta Celovca, tur. dunajskega urada in zastopnica Švice, gđ. Schantl.

Najnovejši uspeh našega turizma je prav gotovo ustanovitev zrakoplovne proge Salzburg—Celovec—Ljubljana—Sušak, spojena s progo Pariz—Berlin—Kopenhagen, ki se otvori l. 1934. Na ta način bo mogoče doseči Jadransko morje od Severnega morja v enem dnevu. Učinek te zveze lahko spre-

Morda ne bo imel dunajski kongres Mednarodne trgov. zbornice takoj svojega popolnega učinka, morda bo londonska konferenca prezrla marsikateri njegov predlog, vendar pa bo veljava kongresa trajna in tudi opazljiva. Kajti četudi se ne bi mogli izvesti vsi predlogi kongresa, pa je njegova avtoriteta vendarle tako velika, da ne bo mogoče voditi gospodarske politike v očitnem nasprotju s temeljnimi predlogi kongresa. Kdor bi to skušal delati, ta se blamaže ne bi mogel obvarovati, ta bi se pred evropsko javnostjo razgalil kot politik, ki vodi napačno gospodarsko politiko. Neprecenljiva zasluga Mednarodne trgovinske zbornice je, da je v teku 12 let svojega obstoja na tako učinkovit način pokazala, kaj zahteva dobra gospodarska politika, da so ta njena načela vedno bolj zakon za vso evropsko politiko.

Druga velika zasluga Mednarodne trgovinske zbornice pa je, da je povečala solidarnost evropskih narodov s tem, da jo je s kulturnega, civilizacijskega in tehničnega polja prenesla tudi na gospodarstvo. In velika manifestacija te nove evropske skupnosti je bil dunajski kongres in v tem pogledu je njegov uspeh najlepši in najbolj pomemben.

londonska konferenca, ne bo zgodilo. O plačilu obroka medvojnih dolgov, ki zapade 15. junija, se pogaja sedaj francoski veleposlanik v Washingtonu, a je le malo upanja, da bi dosegel uspeh. V Angliji je zelo razširjeno mnenje, da bodo ameriški delegati pri otvoritvi konference izjavili, da smatrajo prekinjenje v plačevanju obrov medvojnih posojil kot kompenzacijo za sklenitev carinskega premirja. Nikjer pa ni razloga, ki bi utemeljeval takšen optimizem.

Romunska spomenica

Agrarna konferenca vzhodno evropskih držav je sklicana za 4. junij v Bukarešti. Romunska vlada je svoje stališče izrazila v posebni spomenici, v kateri pravi med drugim:

Meddržavni dolгови naj se znižajo, in sicer tako njih višina ko njih obresti. Svoboda v deviznem in kapitalnem prometu naj se zopet obnovi, kar je dosegljivo le na ta način, da se poskrbi za varnost kritja. Državam dolžnicam naj se omogoči, da plačujejo svoje dolgove v blagu. Ta vprašanja se morajo rešiti za države s kratkoročnimi dolgi še predno bodo države spremenile svojo politiko kritja. Agrarne države morajo podpirati vsak načrt, ki skuša doseči ustanovitev mednarodnega finančnega organa. Agrarne države naj predložijo na londonski konferenci predloge konference v Stresi, da se uvedejo preferenciali za uvoz agrarnih pridelkov vzhodnih držav.

meni ves naš dotedanji turizem.

Konferenca se je sporazumela glede avtomobilskega turizma za ustanovitev skupnih kioskov na mejah, glede signalizacije, ureditev cest, markacij v mestih in še glede nekaterih olajšav.

Težko debato je povzročilo plačilno vprašanje, da se uvede posebni kliring med »Putnikom« in »Avstrijskim tur. uradom«, s čimer bi se olajšal tudi končni turistični sporazum med državama.

Pozdraviti moramo sklep konference, da se vrši z obeh strani vzajemna turistična reklama. Te funkcije prevzame organizacija v Ljubljani in v Celovcu. Vsi delegati so z uspehom popolnoma zadovoljni. Prihodnja praktična konferenca bo prihodnji teden v Celovcu.

Proti krošnjarstvu z manufakturo

Maribor 26. maja.

Uvodnik »Trgovskega lista« pod nazivom »Na naslov policije« je dal pobudo tudi Združenju trgovcev za mesto Maribor za energičen nastop proti krošnjarstvu manufakturnega blaga, ki se je doslej kljub vsem pritožbam trgovstva in naporom obrtne oblasti v Mariboru nemoteno vršilo. Združenje mariborskih trgovcev je naslovilo apel na policijo in na obrtno oblast, v katerem opozarja na dejstva, ki jih je navedel »Trgovski list« v omenjenem uvodniku, ter zahteva enkrat za vselej konec temu nezgodnemu stanju, ki je vneslo v mariborsko trgovino pravcato anarhijo. Združenje opozarja, da je zlasti Maribor tisto mesto, ki je najbolj izpostavljeno krošnjarstvu, ker ga poleg domačih takih krošnjarjev obiskujejo še inozemski, ki vnašajo vtihotapljeno ali tudi rednim putem dobljeno blago iz Avstrije. V mestu kar mrgoli tujih potnikov, ki obiskujejo zasebne stranke na domovih, uradništvo vseh pisarn, velepodjetij itd. ter delajo zlasti z manufakturo take kupčije, da proda tukajšnji trgovec našim meščanom skoraj izključno le še podlogo za obleke, ne da bi se prizadeto občinstvo zavedalo, da plačuje blago pri krošnjarih dražje, nego pri domačem trgovcu.

Po dobljenih vzorcih se je Združenje prepričalo, da prodajo potniki trimeterski kos blaga za 480 Din, dočim stane blago te vrste in kvalitete pri mariborskem trgovcu le 360 do 390 dinarjev. Pri tem razpolagajo nekateri taki potniki z izvrstnimi informacijami o strankah, kajti čestokrat jim nudijo blago celo na obroke na odplačilo 100 dinarjev in še manj mesečno. Seveda le takim strankam, o katerih imajo zagotovilo, da bodo obroke res plačevali. Da pri takih

Adria praseh je boljši

obročnih prodajah navijajo ceno še za več kakor 100% na prvotni dobiček, je gotovo. Več takih krošnjarjev stanuje po več mesecev v Mariboru v gostilnah in hotelih, kjer imajo tudi celo skladišče za blago. To dejstvo mora biti policiji na vsak način znano.

Se hujša nadlega, kakor v mestu, so pa ti krošnjari v okolici mesta, kjer jim ni treba računati niti z eventualnim srečanjem s policijskimi organi. V okolici se poslužujejo čestokrat kar cele kopice podagentov, ki prodajajo tudi na svojo roko ter ne puste nobene hiše v miru. Predmestne občine, kakor so Studenci, Tezno, Pobrežje in Radvanje, se — lahko rečemo — vse oblačijo po večini iz takih kupčij.

Pri taki trgovini ni oškodovano le trgovstvo, ampak tudi kupujoče občinstvo ter v veliki meri tudi država; mnogo blaga je vtihotapljenega, krošnjari ne plačujejo skoro nobenih davkov. Na drugi strani pa trpi celotno mestno gospodarstvo, ker se mu na ta način odteguje sila mnogo gotovine, ki je upravl v Mariboru že itak tako primanjkuje. Zato je povsem umesten apel Združenja trgovcev na policijo, kakor na obrtno oblast in pričakujemo, da bo ta apel naletel tudi na primeren odziv. Domačo trgovino in domače interese je treba ščititi z vsemi merami, ker propada trgovine ne bodo čutili samo trgovci, temveč tudi mesto in država.

GOSPODARSKO SODELOVANJE MALE ANTANTE

Na konferenci zunanjih ministrov Male antante, ki se je vršila v Pragi, se je sestavil organizacijski načrt, po katerem obsega sodelovanje skoraj vsa področja gospodarskih in kulturnih stikov: 1. finančno sodelovanje, 2. uvozni preferenčni sistem, 3. organizacijo industrijske proizvodnje, 4. vzajemno priznanje strokovnega šolstva in 5. enotno organizacijo vsega prometa.

Dr. Pirčeva
sladna kava

je prvovrsten domač izdelek, s katerim pripravite zdravo, izdatno, redilno in ceneno pijačo za Vas in Vaše otroke.

Dr. Pirčeva sladna kava je prav prijetnega okusa in jo pijo odrasli kot otroci z užitkom.

Kvalitetni material za betonske ceste

(Važno predavanje g. univ. prof. dr. inž. Keala na anketi cestne akcije)

Razvoj avtoprometa zahteva tudi v naši državi skorajšnjo ureditev glavnih cestnih prog. Proge s težkim prometom bo treba urediti in opremiti s trdnimi cestišči, ker se cestišča iz navadnega gramoza pri težkem prometu izredno hitro obrabljajo, vzdrževanje stane mnogo denarja, uničujejo se vozila in vozilna sredstva. Vse to pomeni velik potrošek narodnega premoženja.

Med sredstvi za ureditev trdnih cestišč igra v novejšem času važno vlogo beton in sicer beton v širšem pomenu besede, ki pomeni zmes mineralnih sestavin s primernim vezivom. Kot vezivo služi lahko cement, in govorimo potem o cementnem betonu, ali pa asfalt oziroma drugi bitumeni, in govorimo o asfaltnem oziroma bituminoznem betonu.

Cementni beton na cestnih voziščih je izpostavljen povsem drugim, veliko bolj kompleksnim učinkom, nego pri običajnih gradbenih konstrukcijah. Poleg statične obtežbe pridejo tu v poštev še znatni dinamični učinki, nadalje vplivi temperature in atmosferilij. Radi tega zahteva beton za ceste zelo skrbno izbero kvalitetnega materiala in posebno natančnost in vestnost pri izvršitvi.

Pri prvih poizkusih izdelave betonskih cest se je v naših krajih uporabljal inozemski material: bazalt iz Koroške in kremenčev pesek iz Nižavstrijskega. Poizkusov z bazaltoidom v Ljubljani ni mogoče označiti kot posrečene. Pač pa je bil dober poizkus dveh krajših betonskih cest v Celju, pri katerih se je vršila stalna rigorozna kontrola materiala in dela. Zanimiv je tudi ugodni rezultat poizkusne betonske proge med Splitom in Solinom, pri katerem so uporabili granit iz Bosne.

Zavod za preiskavo materiala na ljubljanski univerzi posveča že več let posebno pažnjo preiskavi kamnitega materiala v Dravski banovini in je do danes zbral dokaj važnih informativnih rezultatov. Ministrstvo za gradbe je l. 1932. izdalo norme za kamen, pri katerih so v znatni meri upoštevane izkušnje in predlogi našega zavoda.

Za cestne namene se v naših krajih v pretežnem delu uporablja apnenec, ker je najbližje pri roki. Naši apneneci pa so v pretežni večini mehki in razen tega vsled neugodne lege našega ozemlja v območju kontakta med alpskim in dinarskim gorskim sistemom silno zmečkani, prepreženi z vidnimi in mikroskopičnimi razpokami. Taki apneneci izkazujejo trdnosti od 400 do 1000 kg/cm², veliko obrabljivost, ki se meri s posebno normiranim brušenjem, in malo odpornost proti udarcem, ki se preiskuje v posebnem normiranem aparatu. Boljši trijadični apneneci imajo trdnosti od 1000 do 2000 kg/cm², izkazujejo pa še vedno znatno visoko obrabljivost pri obrušenju. Boljše trdnosti imajo nekateri dolomiti, ki pa tudi trpijo vsled učinkov atmosferilij, kakor vsi apneneci.

Kot kvalitetni mineralni material je treba priznati v naših krajih pred vsem naše globočine in vulkanske prodornine. Med te spadajo:

Pohorski tonalit, znan pod imenom po-

horski granit, ki ima ugodno drobno do srednje zrnato kristalinično strukturo, trdnosti do 1400 do 3000 kg/cm², srednje veliko obrušenje in dobro odpornost proti udarcem. Odprti in moderno opremljeni kamnolomi se nahajajo v Josipdolu pri Ribnici in Slov. Bistrici in so prvi zvezani z industrijsko železnico s postajo Brezno-Ribnica.

Porfir se nahaja v masivu Kamniških planin, Karavank in Julijskih Alp. Ima mikrokristalinično strukturo, visoko vsebino kremenca in je radi tega posebno trd in odporen proti obrabi na brusu. Trdnosti znašajo 1420 do 2540 kg/cm². Začetki eksploatacije so v Kokrški dolini in pri Kamniku. Ni za hodnike, pač pa za ceste.

Andezit se nahaja raztreseno v južnem delu Štajerske. Je mikrokristaliničen, skoro amorfen z vključki vulkanskega stekla. Ima trdnost od 1500 do 2100 kg/cm², srednje veliko obrabljivost in ugodno odpornost proti udarcem. Ako k temu primerjamo bazalt, ki je bil za naše prve poizkusne betonske ceste importiran iz Koroške in ki ima trdnosti od 1520 do 1770 kg/cm², pri tem pa obrušenje tri do štirikrat večje nego naše kvalitetne hribine, odpornost proti udarcem pa tudi znatno manjšo nego naše silikatne hribine, potem je na prvi pogled razvidno, da ni nobenega povoda za dragi import tega materiala iz inozemstva.

To dokazujejo tudi poizkusi, izvršeni na betonskih vzorcih, izdelanih po enotni normirani metodi iz ravnokar opisanih silikatnih hribin ter iz dobrih domačih apnencev in dolomitov. Zadevne preiskave prinašajo predvsem nov važen poznanek, da izkazujejo apnenčeve primese boljše aderenco cementne malte in s tem tudi boljše trdnosti nego silikatne hribine. Razlike znašajo pri tlačni trdnosti 9 do 15 %, pri natezni trdnosti 20 do 40 %. Znatno večja je odpornost betonov iz silikatnih hribin proti obrušenju, ki je za 47 do 64 % večja, nego pri betonih iz apnencev.

Temu primerno presegajo tudi kvalitetne številke, ustvarjene iz tlačne in natezne trdnosti ter iz trdote (odpornosti proti obrušenju), pri silikatnih hribinah za okroglo 50 % kvalitetne številke betona iz raznih vrst apnenca. Kvalitetne številke betona iz domačih hribin pa prekašajo analogne številke betona iz avstrijskega bazalta za 30 do 50 %.

Za cementni beton imamo na razpolago cimente domačih cementaren, ki so zlasti v zadnjem času modernizirale svoje obrate in proizvajajo cement, ki v nobenem oziru ne zaostaja za priznanimi svetovnimi znamkami. Mnogi naših dalmatinskih cementov se častno uveljavljajo na svetovnih tržiščih.

Za odločitev ali in v kakem obsegu naj se urejujejo betonska cestišča in pod katerimi pogoji prihajajo druge vrste cestišč v poštev, je stvar kalkulacije pravega razmerja med investicijskimi in vzdrževalnimi stroški. Rezultati o preiskavah raznih domačih hribin služijo lahko kot kriterij za izbero mineralnih primesi tudi za druge sisteme cestišč, nudijo nove vpoglede v tehnološke lastnosti domačih hribin in prinašajo dokaz, da je mogoče doseči z domačim materialom zelo zadovoljive uspehe.

no pridobnino, po § 111. zakona o neposrednih davkih ni upravičeno, da popravi vrednotenje aktivnih postavk v bilanci.

V razlogih izjava upravno sodišče sledeče:

»Po upravnih spisih je pritožnica v reasumirani bilanci za poslovno leto 1920/21, ki jo je oblastvo prve stopnje vzelo za odmerno osnovo za davčno leto 1922, navedla vrednost 573 komadov družstvenih delnic sladkornih tovarn z zneskom K 1500— za komad. Nasprotno pa je oblastvo I. stopnje ustanovilo vrednost teh delnic z zneskom K 1800— za komad in je privzelo razliko med tema zneskoma v odmerno osnovo. Toženo oblastvo je z izpodbijano odločbo o davku za davčno leto 1922 to postopanje oblasti I. stopnje odobrilo z izjavo, da so finančna oblastva upravičena, da na podstavi § 11. zakona o neposrednih davkih popravijo bilanco vrednost omenjenih vrednostnih papirjev.

Tej pravici je pritožnica oporekala in upravno sodišče je spoznalo, da je ta ugovor utemeljen.

§ 111. določa, da mora davčno oblastvo došle napovedi posebne pridobnine, h katerim spada po § 110. kot njihova priloga tudi bilanca in računski zaključek, preizkusiti po obliki in vsebini in izvršiti morebitna popravila in dopolnila, ki se izkažejo za potrebna, zaslišavši davčne zavezanca in po preudarku tudi izvedence.

To določilo § 111. ima namen, da daje finančnemu oblastvu možnost, dognati vse okolnosti, ki so po zakonu merodajne za odmero posebne pridobnine, torej za ugotovitev davčne osnove in izračun davčne stopnje. Kolikor gre za ugotovitev davčne osnove, se mora z ozirom na omenjeni namen, ki ga ima § 111., obseg pravice, ki gre do finančnemu oblastvu po § 111., presojati po onih zakonitih predpisih, ki obravnavajo vprašanje, kaj je odmerna osnova. V tem pogledu prihajajo v poštev določila §§ 92., 93., 94. do 99. navedenega zakona. Po § 92., odst. 1., tvori osnovo posebne pridobnine čisti donos podjetja, dosežen v času, ki je merodajen za obdobje. Ta čisti donos tvorijo po § 93., odstavek 1., bilančni presežki, izvemši določila §§ 94.—99. po katerih se k bilančnim presežkom, izkazanem po davčnem zavezanu v računskih zaključkih, pod gotovimi pogoji pribijejo zneski, ki tam niso izkazani, vendar pa v davčnem pogledu spadajo v davčno osnovo, ali pa se od izkazanih bilančnih presežkov odštejejo zneski, katere zakon priznava za odbitne postavke.

Z ozirom na zgoraj označeni namen določila § 111. in zaradi ozke notranje zveze § 111. s predpisi §§ 92.—99. se mora priti do naziranja, da se more glede določitve odmerne osnove izvrševanje pravice, ki jo daje § 111. finančnemu oblastvu, gibati le v onih mejah, ki so dane po določilih §§ 92. do 99., to se pravi: finančno oblastvo se more posluževati pravice po § 111. le toliko, kolikor je potrebno preiskovati okolnosti, ki se nanašajo na ugotavljanje, ali je treba pribiti posamezne v bilančnih presežkih ne vsebovane zneske, ker gre za take zneske, ki z davčnopopravnega stališča spadajo med bilančne presežke, nadalje, kadar je ugotoviti, ali je treba posamezne postavke, ki v bilanci niso izkazane kot odbitne postavke, odbiti od finančnih presežkov, ker gre za zneske, ki jih zakon priznava za davčno odbitne; nadalje, kadar se presoja primerenost določenih odpisov in določenih rezerv (glej § 95., lit. f).

Preko omenjenih meja finančno oblastvo, ki se ob določitvi odmerne osnove poslužuje določil § 111., ne sme iti in zato ne more preko omenjene meje popraviti podatkov napovedi, odnosno bilance, niti dopolniti teh podatkov v svrhu obdačenja. Niti iz določila § 111. niti §§ 92.—99. niti iz drugega zakonitega predpisa se ne more sklepati, da ima finančno oblastvo v svrhu ugotovitve odmerne podlage tudi pravico, popraviti vrednotenje aktivnih postavk, ki jih vsebuje bilanca davčnega zavezanca. Tako pravica finančnega oblastva se tudi ne more izvajati iz določil § 95., lit. f), po katerih je finančno oblastvo upravičeno popreizkusiti primerenost določenih odpisov in rezerv, ker se ta pozitivni in izjemni predpis, ki se nanaša na določene pasivne bilančne postavke, ne sme analogno uporabljati tudi za vrednotenje aktivnih bilančnih postavk. Iz teh razlogov izhaja, da je pomotno naziranje toženega oblastva, češ, da je finančno oblastvo na podstavi § 111. upravičeno popraviti tudi vrednotenje aktivnih bilančnih postavk, v danem primeru vrednotenje vrednostnih papirjev.

Kakor se vidi iz vsebine tega judikata, predmetno pravno vprašanje nima samo pravno-teoretskega pomena, nego je tudi

praktično zelo važno s stališča našega zakona o neposrednih davkih, ki vsebuje skoraj enaka določila, kakor avstrijski in češkoslovaški zakon. V tem pogledu je omeniti zlasti čl. 81. našega zakona, ki določuje, da se izračuni dobiček enega poslovnega leta po bilanci in računu izgube in dobička z upoštevanjem odredb čl. 82. in 83. Zadnja dva člena naštevata vse odbitne in neodbitne postavke, ne dajeta pa finančnemu oblastvu pravice, da popravi izpremeni ali dopolni v bilanci izkazane aktivne postavke.

Opozarjamo vse pridobitnike, pravnike, trgovske zastopnike, delničarje in odgovorne poslovođe, kakor tudi vse gospodarske organizacije, da je tiskarna Merkur v Ljubljani (Gregorčičeva 23) izdala v posebni knjižici razpravo univerzitetnega profesorja dr. Milana Škerlja: »Pomen trgovinskega registra«.

Knjižica stane Din 4.—, s poštnino 1 Din več, in se dobi v imenovani tiskarni in v vseh knjigarnah.

Kupujte domače proizvode!

Vanilin sladkor

in
Prašek
za
pecivo:

Adria

Za naš

u. se kupuje naš domaći proizvod!

prašek za pecivo, vanilin - sladkor, rumenilo in pudling prahli znamke ADRIA.

TRGOVCI, forsirajte naše domače proizvode, mi jamčimo za najboljšo kakovost istih.

OPROSTITEV MEŠANJA BENCINA V TURIZMU

Zbornica za TOI v Ljubljani nam sporoča, da je prejela na svojo intervencijo glede mešanja bencina v turizmu od ministrstva, tur. odsek, naslednje pojasnilo:

»Ministrstvo je reguliralo to vprašanje s svojim razpisom št. 38.553/III z dne 5. maja 1933 tako, da tuji avtomobilisti ne morajo pri dohodu v našo državo mešati čisti bencin, ki ga pripeljejo s seboj v svojem rezervoarju, marveč ga lahko uporabljajo čistega. — Za drugačno rešitev ni zakonske možnosti.«

IZVOZ NAŠEGA GROZDJA V NEMČIJO

V Maribor je dospel predsednik nemške Državne zveze sadnih trgovcev Paul Gebreke. Izjavil je, da Nemčija nikakor ne namerava ovirati uvoza iz Jugoslavije. Potrebno pa je, da državi skleneta plačilni sporazum, ker so jugoslovanski trgovci odvisni od hitrih plačil. Za uvoz je potrebna izbira debelega in lepega sadja, dočim okus ne odloča. Grozdje bo Nemčija sprejemala samo v trdni ambalaži. Nemški trgovci so odločno proti omejitvi sadnega uvoza.

BIRMANSKA DARILA

po nizkih cenah

J. VILHAR

urur

Ljubljana, Sv. Petra c. 36

PREPOVED MITNINE OD OSEBNIH AVTOMOBILOV

»Jugoslovanski Lloyd« poroča, da je centrala Avtomobilskega kluba protestirala pri ministru glede pobiranja občinskih mitnin za osebne avtomobile in prejela odgovor, da so vse mitnine ukinjene in prepovedane. Ako občine te prepovedi ne postavijo v svoj pravilnik, bo to izvršilo nadzorno oblastvo.

Dr. Brence Ljudevit, adv. v Ljubljani:

Pravno vprašanje iz poglavja o družbenem davku

Ogromne so težkoče, ki ovirajo delo za za pravno ureditev našega državlanskega življenja. Ni tu mesta za razglabljanje, koliko izvirajo te težkoče iz neodklonljivih posledic vojne, povojnih razmer in svetovne gospodarske krize, in v koliko sta morda prispevala in še prispevata naša lastna neizkušenost in fatalizem prizadetih strank.

Vsekakor je dejstvo, da se v tako važni panogi državne administracije, kakor je finančna uprava, pri nas še ni mogla razviti znatnejša in zanesljiva upravnosodna judikatura, ki je zlasti pogrešamo pri državnem svetu. Ta pravna negotovost je posebno občutna glede poglavja o družbenem davku (posebna pridobnina po starem avstrijskem zakonu), ker gre tu navadno za večje vsote, ki se večinoma ne dajo pravočasno vkalkulirati niti naknadno nadomestiti.

Zato praktičnemu juristu in poslovnemu človeku ni samo priporočljivo, da se ozira na staro avstrijsko judikaturu, nego mu je tudi potrebno znanje in uporabljanje upravnosodne judikature dveh nasledstvenih držav, ki sta po vojni kolikorotoliko ohranili upravnosodno kontinuiteto, to je avstrijske in češkoslovaške republike. To je mogoče tem lažje, ker se naš zakon o neposrednih davkih ne razlikuje bistveno od določil, ki še danes veljajo v omenjenih dveh državah.

Naj za danes omenim pravno vprašanje, ki se tiče razlage § 111. starega avstrijskega zakona, kateremu odgovarja čl. 108. in sl. našega zakona o neposrednih davkih.

Češkoslovaško upravno sodišče je s sodbo z dne 25. oktobra 1930, št. 10.560, razsodilo:

»Finančno oblastvo, ki odmerja poseb-

Po svetu

Pakt Male antante je bil ratificiran dne 30. maja dopoldne, kmalu po prihodu našega zunanjega ministra v Prago. Podpisali so ga ministri Jevtič, Beneš in Titulescu.

Zunanji ministri Jevtič je bil odlikovan z lento češkoslovaškega leva.

Predsednik Masaryk je sprejel v posebni avdienci jugoslov. zunanjega ministra Jevtiča, ki se udeležuje posvetovanja Male antante v Pragi.

Prvo kemijsko in tehnološko razstavo Jugoslavije odprl trg. minister Šumenković v nedeljo v Beogradu.

Pakt o direktoriju štirih velesil je pripravljen za podpis v spremenjeni obliki, kakor je želela Mala antanta in tako, da ne posega v kompetenco Zveze narodov.

Mednarodnega velesejma v Lvovu se udeležijo tudi naša država z nekoliko paviljoni.

Letošnji kongres plinar in vodovodov v Jugoslaviji bo v Mariboru.

1. junija se je vršila v Zagrebu pod predsedstvom senatorja Stanka Šverljuge skupščina Zagrebske borze.

Odbor Aerokluba Naša krila v Zagrebu priredi o binkoštnih praznikih nacionalni miting.

Konferenca srednjeevropskih agrarnih držav se prične 4. junija v Bukarešti.

Razorožitvena konferenca bo prekinila svoje delo, ker ni dosegla sporazumnega pojava o napadalcu, Jugoslavija se je izrekla za ruski predlog.

Mednarodni kongres zadrugarjev se prične dne 9. junija v Bazlu.

Mednarodna zveza časnikarjev, ki je ta teden zborovala v Budimpešti, je izključila nemške časnikarje, ker ne more z njimi vzdrževati rednih stikov, dokler vlada v Nemčiji Hitler.

Predsednik avstrijske vlade Dollfuss je odpotoval v Rim, da podpiše konkordat z Vatikanom.

Avstrijska statistika insolvence izkazuje v l. 1932. 2401 primer in povprečno 47,6% -no kvoto proti 1700 primerom s kvoto 53,7% v 1931.

Iz vodstva nemških D. D. bank sta izstopila najuglednejša ravnatelja Oskar Wassermann in Teodor Frank.

Pravni komite Zveze narodov je sprejel pritožbo židovske narodne manjšine iz Šlezije proti nemškemu terorju in obsodil Nemčijo, da mora vse odpuščene člane manjšin sprejeti v službo na dotedanja mesta.

Roosevelt je pooblastil amer. poštno hranilnico, da nakupi za 100 milijonov dolarjev državnih bonov. Obenem je podpisal zakon o državni kontroli vrednostnih papirjev.

Panika malih vložnikov v Nemčiji je dosegla višek med člani delavskih konzumnih zadrug, ki jih hočejo prevzeti hitlerjevi.

Ameriška delegacija za mednarodno gospodarsko konferenco je že na poti v London.

Amerika uvede redni zračni promet z Japonsko. Vozilo bo 6 velikih letal družbe American Airway, ki so zgrajena po Lindbergovih načrtih.

V Sev. Amer. zedinjenih državah je zaprtih še nad 5000 bank, to je nad 25%.

Premirje med Japonsko in Kitajsko je bilo sklenjeno v torek popoldne v Tangku pri Tientsinu.

Gandhi je nehal stradati in proglašal ukinitve pasivne nepokorščine, da bi tako rešil svoje politične prijatelje iz zaporov.

Konfinacija za varstvo javnega reda uveljavila češkoslovaška vlada. Doba navadne konfinacije bo trajala osem dni.

Nov občinski volilni zakon je predložila češkoslovaška vlada. Zakon spreminja trajanje mandata od 4 na šest let in določa vladno potrditev županov.

Indeks svetovne industrijske produkcije, ki je od julija (69'1) do decembra 1932 zrastle na 75'1, je letos v marcu spet padel na 71'6.

Na otoku Sahalinu traja že nekaj dni strahovit gozdni požar.

Nizozemska banka je povišala diskont z 2½ na 3%.

Spor med Sovjetsko Rusijo in Japonsko zaradi mandžurske železnice se je tako posodil, da je resno treba računati z izbruhom nove vojne na vzhodu.

Albanska vlada demantira vesti, da se pripravljajo na njenem ozemlju oborožene akcije proti Jugoslaviji.

Trgovinska politika in zaščita valute

Nadzorstvo nad zunanjo trgovino vršita na Češkoslovaškem devizna komisija in kompenzacijski urad. Ali pa ta kontrola tudi koristi racionalnemu pospeševanju zunanje trgovine, je vprašanje, ki je že dostikrat nastalo v češkoslovaškem gospodarskem svetu. Zato je vprašalo uredništvo »Prager Tagblatt« bivešega trgovinskega ministra dr. Hotowetza, ki je vodil zunanje trgovinski urad v letih 1920 do 1922, kaj misli on o tem vprašanju. Minister Hotowetz je odgovoril:

Današnji položaj je čisto drugačen, kakor je bil v prvih popreobratnih dneh. Takrat je bila državna kontrola vse zunanje trgovine potrebna že iz tehničnih razlogov, ker je bil večji del državne meje brez carinskih uradov in ker stari carinski zakon ni več odgovarjal novim razmeram, a se jim ni mogel takoj prilagoditi. Ta kontrola je bila nadalje potrebna tudi zato, da se prepreči pretirana razprodaja blaga v tujino pa tudi zaradi nezastuženih valutnih dobičkov, v varstvo valute, ki bi drugače tako brezmejno padla, kakor v drugih državah. Končno pa je bila potrebna tudi v varstvo upravičenih finančnih interesov in da bi se moglo brez večjih motenj preiti od vojnega na mirnodobno gospodarstvo. Ustvaritev samostojnega, z zadostnimi pooblastili opremljenega urada za zunanjo trgovino pa je postala nujnost, ko so zadobili v prvotni organizaciji te kontrole egoistični interesi premoč in je bila tudi med posameznimi

državnimi resori le težko dosegljiva potrebna harmonija.

Danes pa je položaj do temelja drugačen. Na mesto velikega gladu po blagu na vsem svetu in povsodi odprtega trga je nastopilo vedno večje omejevanje izvoza po velikih carinskih zidih in drugih omejitvah, dočim ne pada uvozna potreba v isti meri.

Nobene potrebe torej ni, da bi nadzirali naš izvoz, temveč bi ga morali nasprotno z vsemi dovoljenimi sredstvi pospeševati.

To bi bilo treba upoštevati tudi pri kontroli uvoza, ki je potrebna za ohranitev stabilizacije valute, ki je brezpogojen aksijom in potreba celotnega gospodarstva. Kajti prepoved uvoza blaga, ki izhaja iz dežele, ki je važna za naš izvoz, je dostikrat privedla do represalij, ki so napravile večjo škodo, kakor pa je mogla koristiti uvozna prepoved. Varstvo valute je imel vedno pred očmi tudi prejšnji urad za zunanjo trgovino, njegovo praktično izvedbo pa je prepustil v prvi vrsti takratnemu bančnemu uradu finančnega ministrstva, ki je dodeljeval lastnikom uvoznih dovoljenj potrebne valute z ozirom na svoje razpoložljive devize.

Presoja obeh za uvoz merodajnih ozirov — gospodarske potrebe in valutarne dopustnosti — po enem samem uradu se nam je takrat zdela neoportuna in celo napačna. Mislim, da je tedanje naše stališče potrjeno po izkušnjah sedanjosti.

Ljubljanski velesejem

Obiskovalcem XIII. Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija t. l. Uprava Ljubljanskega velesejma je tudi letos kakor druga leta izdala permanentne legitimacije. Cena legitimaciji je Din 30.—, vendar se pri nakupu plača za legitimacijo samo Din 3.—, ostalih Din 27.— pa ob prihodu na velesejem naravnost pri velesejemski blagajni. Z njimi je združena udobnost polovične voznine pri potovanju na velesejem in na povratku. Na odhodni postaji je treba kupiti celo vozno karto in istočasno dati žigosati legitimacijo. Velesejem obisk potrdi, nakar se da pri povratku žigosati na postajni blagajni v Ljubljani legitimacijo, vozni listek pa velja potem za brezplačno vožnjo nazaj. Zato pri dohodu v Ljubljano ne oddajte karte postajnemu vratarju, ampak jo dobro shranite. Legitimacija mora biti od imetnika lastnoročno podpisana. Legitimacije se dobe v vseh večjih krajih po celi državi, naroče se pa lahko z dopisnico pri velesejemskem uradu. Za zdrava in cenena stanovanja v hotelih in privatno je poskrbljeno.

Gospodinjam bo nudil letošnji XIII. Ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija vse, kar rabijo za opremo svojih domov. Zamogle si bodo omisliti pohištvo od enostavnih spalnic do najrazkošnejše gosposke sobe, pleteno pohištvo, preproge, zastore, zrcala, tapetniške izdelke, cvetlice, štedilnike, posodo, opremo za kopalnico, radio, klavirje, gramofone in še nešteto stvari, ki si jih želijo in katere si bodo najceneje nabavile na velesejmu.

Ljubljana postaja moderno mesto, njeni prebivalci so solidni in delavni, po delu pa si žele tudi zabave. To bo preskrbel letošnji spomladanski Ljubljanski velesejem od 3. do 12. junija domačim in številnim tujcem v obliki lepega zabavišča, kjer se bo poskušalo razna domača vina in izdelki naše živilske industrije. Za mladino in tudi za starejše so pa predvidene razne decentne komedije. Obiskovalce bo zopet razveselil autodrom, kitajsko strelišče, mrtvaška stena, mala železnica, panoptikum, razni vrtiljaki itd. Ko bo vinski oddelek zvečer zažarel v tisoč lučkah, se bodo našli znanci in prijatelji iz vseh krajev, da se ob čaši dobrega vina pogovore tudi o sončnih straneh našega skrbni polnega življenja.

Konkurzi in prisilne poravnave

Končno je poravnano postopanje trgovke Pirnat Makse v Ljubljani, Sv. Petra cesta 22.

Stareta Franca, lastnika hotela »Olimpik« na Bledu;

Hočevarja Ivana in Antonije, pos. in gostilničarjev v Zagorju ob Savi;

Grobetka Viktorja in Marije, lastnikov hotela »Tourist« pri Sv. Janezu in hotela »Pri Kosu« v Boh. Bistrici.

Zunanja trgovina

LETOŠNJA ŽETEV IN TENDENCA ŽITA

Zadnja poročila iz Amerike cenijo žetev niže nego uradno poročilo. Pozna setev se zaradi hladnega vremena ni ugodno razvila. Nižja bo gotovo koruzna letina. Ugodna žetev bo v Argentini. Avstraliji je suho vreme, posejana ploščina pa se je zmanjšala za 10%. V Kanadi se računi, da je ploščina za 6% manjša. Poročila iz Francije, Belgije, Bolgarske, Rumunije in Jugoslavije so ugodna. Rusi so najbrže za rezervo pokupili mnogo žita v Kanadi. Enako sta ukrenili tudi Avstrija in Češkoslovaška.

Poljska vlada je za ohranitev cen uvedla intervencijski fond 100 milijonov zlotov, ki se bo kril s klavnimi in mlinskimi taksemi.

NAPREDEK NAŠE SVILENE INDUSTRIJE

Naša svilena industrija, ki je popolnoma nova veja v gospodarstvu Jugoslavije, se v zadnjem času dviga do večjih uspehov in si je pridobila ugled tudi v inozemstvu, v Švici in Nemčiji. Švicarski industrijalec Emil Buchmann je ob svojem obisku v Novem Sadu izjavil, da občuduje naše svilarstvo. Opaža se že celo nadprodukcija in bo zaradi tega čimprej organizirati izvoz. Med osmimi največjimi podjetji se opaža ostra konkurenca.

Prišel je čas, da se svilena industrija podpre s pridobivanjem sirovin v državi. Doslej se kljub bogatim gozdovom sirovina uvaža. Tudi prirodno svilarstvo, ki ga je naše prebivalstvo opustilo, se mora spet oživiti, ako naj se naš konzum popolnoma reši nepotrebnega uvoza. Tu se odpirajo domačemu kapitalu velike delovne možnosti in je upati, da bo lep dosežani uspeh te industrije njen razvoj tudi v tem oziru pospešil.

Vreče

kupuje in prodaja

ALOJZ GREBENC, Ljubljana

Tyrševa (Dunajska) cesta 36

EKSPRESNI REČNI PROMET BEOGRAD—DUNAJ

Direkcija Rečne plovitve sporoča, da odprti dne 5. junija ekspresni promet na progi Beograd—Dunaj in obratno. Parnik odhaja iz Beograda vsak ponedeljek ob polosmih zjutraj in dospe na Dunaj v sredo ob 15.15 uri. Iz Dunaja odhaja v petek ob poldevetih in se vrne v Beograd v soboto ob 20.25.

Vozila bosta parnika najmodernejšee vrste »Aleksandar I.« in »Karadjordje«, ki sprejemata tudi espresno blago. Natančnejše podatke daje »Putnik«-ov urad.

Naš pravi domači izdelek

KONFERENCA TRGOVCEV V SMEDEREVU

Dne 30. maja se je v Smederevu vršila konferenca sadnih trgovcev. Udeležil se je konference tudi poslanec trg. ministra Ilija Stanišić, referent Centralne komisije za izvoz svežega sadja in grozdja.

Ministrstvo želi, da se letos izvoz sadja organizira in da gre na inozemska tržišča samo prvovrstno blago. Za grozdje so določene tri vrste. Mešanica ni dovoljena. Ministrstvo priredi posebne tečaje za odpošiljanje grozdja, posebej pa apelira na same izvoznike, da se drže izvoznih predpisov in načel sadne kontrole.

Zborovalci so zaprosili vlado, naj uvede za izvoz obče veljavne predpise, ker je le tako upati na uspeh.

Že v 24 urah

barva, plesira in kemično snazi obleke, klobuke itd. Škrobi in svetlolika srajce, ovratnike in manšete. Pere, suši, munga in lika domače perilo

tovarna JOS. REICH

Poljanski nasip 4—6. Sebeburgova ul. 3.

Telefon št. 22-72.

Denarstvo

TEČAJI NAŠIH ZUNANJIH POSOJIL

	29. V. 1933	23. V. 1933	31. V. 1932
Blair 7%	17,5	16,5	31—
Blair 8%	20—	18,5	31,5
Seligman 7%	22—	19,5	31—

*

Federalne rezervne banke v Newyorku so poslale v Anglijo sedem in pol milijonov zlatih dolarjev za knitje zunanjih računov.

Unča čistega zlata se je plačevala v Angliji v začetku maja po 122 šilingov in 10 pensov.

Dohodki dunajske občine so se zmanjšali za 50%. Občina je zašla v težak finančni položaj.

Deficit sprejetega francoskega proračuna znaša 3350 milijonov frankov.

Vloge dvanajstih velebank v USA so se v zadnjih dveh mesecih povečale od 828 mil. dol. na 5831,5, tako da so že dvignjenih 60% spet pridobile.

Stanje Državne hipotekarne banke dne 30. IV. Aktivna (v tisočih dinarjev) hip. posojila 2.235.407 Din, posojila samoupravam 595.270, razna 378.397. Pasiva (v tisočih dinarjev): fondi in kapital j. ustanov 1.198.086, privatni kap. in depot Din 741.913, obveznice in založnice v obtoku 816.647, avansi tujih bank 136.991.

IV. POROČILO HMELJARSKEGA DRUŠTVA ZA SLOVENIJO O STANJU HMELJSKIH NASADOV

Zalec v Sav. dol., 30. maja 1933.

Zaželjeno ugodnejše vreme dosedaj še ni nastopilo. Obile padavine, nizke podnevnne in ponočne temperature ter hladni vetrovi ne pospešujejo razvoja mlade rastline in ovirajo nadaljnje obdelovanje nasadov. Pri takšnih razmerah se hmelj le počasi dviguje navzgor. V dobrih legah in pri skrbnem negovanju je dorastel 1½ do 2 m in še črez na visoko. Obče se mora pa konstatirati, da je stanje neenako.

Po nekaterih znakih se začena kazati tudi nekaj zantmanja za ostanke iz leta 1930 in 1929.

Društveni odbor.

Veletrgovina A. ŠARABON v Ljubljani

priporoča

špecerijsko blago

več vrst žganja, moko
ter deželne pridelke
— kakor tudi razno-
vrstno

rudninsko vodo

Lesne pražarne za kavo in
mliki za dišave z električnim
obratom

Telefon št. 26-66 Ceniki na razpolago!

Ponudbe, povpraševanja

Zavod za pospeševanje zunanje trgovine

Za izboljšanje informativne službe je uvedel Zavod za pospeševanje zun. trgovine posebno rubriko »Povpraševanje za naše blago«, iz katere objavljamo danes prve podatke. Zavod prosi naše izvoznike, da mu s svojimi vprašanji pošljejo ob enem tudi konkretne ponudbe z vsemi potrebnimi podatki za sklepanje posla.

Kolikor zahteva značaj posla, naj se pošljejo tudi vzorci blaga. Zavod bo na ta način zainteresirano lahko takoj odgovoril o možnosti takšnih kupov, odnosno mu takoj posredoval stik z odjemalci.

Pri dajanju informacij Zavod ne sprejema nikakršne odgovornosti za boniteto inozemskih firm. Izredne ponudbe bo objavil Zavod posebej, da tako omogoči novim izdelkom dostop na inozemska tržišča.

Proizvodi šumarstva: 5546 — Villeurbanne (Francija) — tesan in rezan les; 5707 — Liège — razni les, 5771 — New York — doge, pivske bačve; 5850 — Dordrecht (Holandija) — stolice (polfabrikati); 5884 — Genève doge za USA; 5898 — New York — doge za bačve; 6037 — Hamburg — celuloza; 6049 — Legnano (Italija) — zastopnik za orehov les; 6109 — Liège — hrastovi pragovi; 6155 — Milano — zastopnik za železniške pragove; 6176 — Dresden — zastopnik za razni les.

Proizvodi sadjarstva in vinarstva: 5374 — Casablanca — suhe slive; 5593 — suhe slive; 5649 — Bamberg — suhe slive, luk; 5696 — Tel-Aviv — suhe slive; 5878 — Hamburg — vino za kis.

Razni kmetijski in podobni proizvodi: 5440 — Paris — koroza; 5583 — Nantes — pšenica, hranljive konzerve; 5707 — Liège — pšenica, koroza; 5876 — London — kodolja; 5882 — Alexandrie — beli fižol (pasulj); 5896 — Tel-Aviv — fižol, kodolja, lekovito bilje; 6033 — Budapest — lekovito bilje, (kamilice, lipov cvet); 6037 — Hamburg — lekovito bilje, buhač; 6175 — Milano — hrastova mahovina; 6155 — Milano — zastopnik za škrob; 6176 — Dresden — zastopnik za pšenico, koruzo in ostale kmet. pridelke.

Perutinarstvo, živinoreja in ribarstvo: 5535 — Paris — suhomesnata roba; 5623 — Paris — sveže ovčje meso; 5600 — Le Pirée — slana riba; 5707 — Liège — volna; 5904 — Kopenhagen — dna za sita, iz konjske strune; 5900 — Genova in Milano — zastopniki za jajca; 6000 — New York — zastopnik za krzno; 6080 — Budapest — jagječje in jarčje kože; 6171 — Berlin — ščetine, konjska struna.

Razno: 5545 — London — milo in podobno; 5696 — Tel-Aviv — damski slanički in pod. material, damski klobuki, tepihi za pod, medikamenti, glicerini; 5705 — Kufstein (Avstrija) — bosanski tepihi; 5786 — Rotterdam — zastopnik za luksuzno blago iz kože, porcelana in iz elektrotehnične stroke; 5793 — Hollywood — ročna dela v vezivu, pogrinjala za postelje, preproge za zid in pod, svilene tkanine za srajce in ženske obleke, bosanski noži, pribor za kavo (v bakru) itd. 5955 — Genève — bluže in halje vezene v narodnih barva na domačem platnu; — 5899 — Buenos Aires — razni artikli; 6037 — Hamburg — chrom; 6155 — Milano — zastopnik za razne rude in sadrovec; 6159 — Bruxelles — verige.

TEDEEN LJUBLJANSKI BORZI

Posrebno poročilo trgovskega lista

Devizno tržišče

Tendence padajoča; promet Din 3,689.361-25

Tekoči teden je zaključil — v primeri s prejšnjim tednom — s presežkom nad en milijon 845 tisoč dinarjev. Omenjeno povečanje deviznega prometa v tem tednu je omogočil predvsem porast zaključkov v privatnem kliringu, tako avstrijskih šilingov (+ 941 tisoč dinarjev) kakor tudi v inozemskih dinarjih (+ 845 tisoč dinarjev).

Iz naslednjih prometnih števil:

dne 29. maja	Din 1,470.455-52	Din—Dunaj
dne 30. maja	Din 380.607-95	Dunaj—Solun
dne 31. maja	Din 314.458-15	Dunaj—Berlin
dne 1. junija	Din 1,198.628-41	Din—Dunaj
dne 2. junija	Din 325.211-22	Dunaj

je razvidno, da sta zaključila ponedeljki v četrtkov borzni sestanek z največjim dnevnim deviznim prometom, saj znaša samo njun skupni promet nad dva milijona 668 tisoč dinarjev ali dobri dve tretjini celotnega deviznega prometa.

Narodna banka je intervenirala samo v Curihi (103 tisoč Din) in Londonu (97 tisoč Din) ter dala skupno za 200 tisoč dinarjev deviz na razpolago.

Višina skupnega v poedinah devizah tekom tega tedna doseženega prometa je bila — primerjana z minulim tednom (številke v oklepajih) — sledeča (vse v tisočih dinarjev): Amsterdam 2 (0), Pariz 5 (1), Berlin incl. privatni kliring 155 (37), Madrid 0 (310), Solun (boni) 51 (0), Curihi 280 (147), London 148 (44), New York 16 (39), Trst 2 (21), Varšava 0 (1), Dunaj (priv. kliring) 1.598 (657), dinarska deviza v privatnem kliringu 1.432 (587).

Skupni devizni promet v mesecu maju 1933 znaša Din 12,067.809-69, tedaj nekaj več kakor v aprilu (11. milijonov 230 tisoč dinarjev), oziroma v marcu mesecu, ki je zaključil z znatno manjšim skupnim deviznim prometom oca 8 milijonov 270 tisoč dinarjev.

Promet v bonih grške Narodne banke se je vršil samo v torek dne 30. maja in sicer po tečajih Din 41 — odnosno Din 45 — za 100 grških drahem.

Zaključki avstrijskih šilingov potem privatnega kliringa so bili perfekturirani od ponedeljka na včeraj na teh-le tečajnih bazah: 8-90—8-95; 8-95; 8-90; 8-75—8-90; 8-90.

Devizna tečajnica od ponedeljka in petka tekočega tedna kaže splošno opadanje deviznih tečajev, izvzemši Curiha, ki je beležil konstantno nespremenjeno, in Bruslja, ker je včeraj notiral ob ponedeljkovih tečajih.

	Dne 29. maja	Dne 2. junija
Amsterdam	2311-51	2322-87
Berlin	1341-80	1352-60
Bruselj	799-13	803-07
Curih	1108-35	1113-85
London	192-97	194-57
New York	4830-48	4858-74
Pariz	225-88	227-—
Praga	170-90	171-76
Trst	297-68	300-08

Prejeli smo:

Državno življenje in industrija državne obrambe. Spisal Milivoj M. Savić, načelnik trgovskega ministristva v pok. 150 strani, cena 20 dinarjev.

Knjigo toplo priporoča naš znani vojaški pisatelj in vojskovodja general Živko Pavlović. Knjiga opisuje pomen industrijske državne obrambe za naše narodno in državno življenje in je zato potrebno, da se z njo seznanijo vsak naš naobrazenež in zlasti vsi naši oficirji.

Druge važna knjiga, ki jo je spisal načelnik trgovin, ministristva v pok. Milivoj M. Savić, je knjiga »Industrija in carinske tarife«. Na 64 straneh opisuje avtor našo carinsko politiko in njen vpliv na naše gospodarsko življenje. Knjigo mora prečitati vsak, ki se zanima za našo gospodarska vprašanja. Knjiga velja samo 20 dinarjev.

Pri tej priliki naj opozorimo še na veliko delo istega pisatelja, ki ga je izdal pod naslovom: Naša industrija, obrt, trgovina in kmetijstvo. Knjiga je nad vse obsežno in izčrpno delo in prinaša zanesljive in točne podatke o gospodarskem stanju naše države. Vse delo obsega deset knjig in velja kompletno 280 dinarjev.

Vse tri knjige se naročajo pri avtorju, načelniku trgovskega ministristva v pok., Milivoju M. Saviću, Beograd, Kataničeva ulica 10. Knjigarne imajo običajni popust.

Avstrijski šiling v privatnem kliringu

Največji tečajni padec tekom tega tedna izkazuje New York (16-66 poena), za njim Berlin (6-11 poena) in Amsterdam (3-88 poena), dočim beležijo ostale devize le neznatnejša tečajna nazadovanja.

Budimpešta in Dunaj še vedno nista beležila; notic ostalih deviz ni bilo.

Efektno tržišče.

Tendence čvrsta

V tekočem tednu ni bilo prometa; zunaj borze pa so bile 29. m. m. zaključene delnice Radio d. d., Zagreb s kuponi 1927 po tečaju 650 Din za komad.

Malone vsi na tukajšnji borzi notirani državni papirji očitujejo od ponedeljka na petek čvrstejšo tendenco, razen Begluč-kih obveznic in deloma 7% investicijskega posojila. V razdobju tega tedna je bila dosežena naslednja tečajna razlika v denarnih noticah.

	29. maja	2. junija
7% inv. posojilo	43-50	43-50
8% Blair	32-—	33-50
7% Blair	31-50	31-50
Seligman	42-—	44-—
Agrarne obveznice	24-—	26-—
Beglučke	32-—	31-50
Vojna škoda	193-—	195-—

Blagovna notica Vojne škode je bila na ponedeljkovem borznem sestanku 195 Din napram Din 198-— včeraj.

Lesno tržišče.

Tendence mlačna

Pretekli teden se je precej povpraševalo po tramih običajnih dimenzij, medtem ko so povpraševanja v filerjih in bordonalih izostala. V mehkelem lesu se išče dosedaj III., vendar pa blago iz Slovenije ne more konkurirati blagu iz Gorskoga Kotora. V bukovini je dobra konjunktura, pač pa parimanjuje suhega blaga. Razen običajne bukovine, parjene in neparjene, se iščejo metlišča in bukovi stebrički prvovrstne kakovosti. V hrastovini pa je položaj neizpremenjen.

V oglju in drvah pa vlada popolna stagnacija.

Povpraševanja: 50 m³ bukovih neobrob-
ljenih plohov, 50 mm, suhih, I./II., pod
brod Sušak. 5 m³ moralov, jelovih, 28/58
mm; 4 m; 10 m³ moralov, jelovih, 33/68
mm, 4 m; 10 m³ moralov, jelovih 58/58
mm, 4 m; pod brod Sušaka.

35.000 komadov brsta, 33×158×2100 mm,
5000 komadov brsta, 33×228×2100 mm,
franko Postojna tranzit.

Bukovo oglje in bukovo cannello, franko
Postojna tranzit.

Ponudba: 80 m³ bukovih parjenih plohov,
rezanih v boules iz hlobov od 40 cm pre-
mera naprej, v debelinah 35, 40, 50, 60,
70, 80 in 100 mm z nekaj malega 27 mm.

Dobava prodaja

Dobava petroleja. Dne 7. junija t. l. se bo vršila pri Komandi Savske divizijske oblasti v Zagrebu licitacija glede dobave 24.300 kg petroleja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti komandi.)

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. junija t. l. ponudbe glede dobave knjig in tiskovin.

Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 14. junija t. l. ponudbe glede dobave 20 ovojev »Ozalid« papirja, 10 kg salmijakovega cveta, 20 komadov žepnih beležnic, 1150 kg žičnikov in 200 q negašnega apna.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 20 kg grafita, 10 kg voska, 25 kg masti za kopita, 100 kg masti za parkete, 100 kg suhe modre barve, 150 kg sidola, 75 komadov ključev za vijake, 60 komadov kladiv, 200 komadov lopat za premog, 50 komadov ročnih žag, 1440 komadov kovinskih žag, 50 komadov klešč, 25 komadov francoskih ključev, 75 komadov jeklenih meril, 20 komadov merilnega traku.

Direkcija državnega rudnika Banja Luka sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave 600 kg sirove kave.

Komanda pomorskega arzenala Tivat sprejema do 16. junija t. l. ponudbe glede dobave 100 m² azbestnega platna; do 20. junija t. l. pa glede dobave orodja za čevljarje in krojače, žičnikov, pil, voska, sukanca itd.

Dobave. Direkcija državne železarne Vreš-Majdan sprejema do 7. junija t. l. ponudbe glede dobave stekla za okna; do 14. junija t. l. glede dobave krogličnih ležajev, vodnih ventilov, ventilov za kisik, cevi za čiščenje vodogrevnih cevi, fosforne bronze, črne pločevine, raznih kemikalij, mila za pranje, železnega žičnega pletiva, ksilolita in vijakov; do 21. junija t. l. pa glede dobave kablov, bakrenih vrvi, jeklenih vrvi itd. —

Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 19. junija t. l. ponudbe glede dobave črne pločevine.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave sidola, karbidnih svetiljk, lopat in cina. — (Predmetni oglas z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Dobave. Gradbeni oddelček direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 13. junija t. l. ponudbe glede dobave 500 komadov ogljenih vrečic.

Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 15. junija t. l. ponudbe glede dobave 1200 komadov splint, 1150 žebeljev in 10.000 kg ovsu.

Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 22. junija t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg katrana, 20 kg motvoza, 100 komadov krtač za ribanje, 300 kg bombaža za čiščenje ter glede oddaje cilindrobloka v egaliziranje.

(Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice TOI v Ljubljani interesantom na vpogled.)

Razno

Pisalni stroj z ustnim črtnikom. Tvornice pisalnih strojev so spravile na trg pisano lakirane pisalne stroje, ki imajo poseben predalček za dame. V tem predalčku je puder, ustni črtnik in ruž, malo kristalno ogledalce pa se pokaže, če se pritisne na poseben vzvod. Torej stroj, ki je naravno idealen za strojepiske, ki se rade šminkajo. Vprašanje je le, če bodo tudi šefi smatrali za dobro, da razvesele svoje strojepiske s takšnim pisalnim strojem.

Nov zamašek za sode je iznašel češkoslovaški vinski veliki trgovec Gejza Menczer. Novi zamašek je zločljiv, na vrhu obložen s pločevino in ima tudi varnostni zaklop. Uporabiti se more za sode, vinske cisterne in podobno. Njegova prednost je v tem, da se ga more uporabljati vedno. Nova iznajdba bo patentirana.

Avstrijska vlada je končno vendarle dovolila, da se odpro v Salzburgu, Badnu in Semmeringu igralnice, v katere pa bodo imeli dostop samo tuji. Pri vstopu v igralnico bo moral vsak obiskovalec pokazati potni list.

Židovske in nearijske univerzitetne profesorje še nadalje odpustčajo z nemških univerz, pa čeprav so tudi že nežidovski profesorji proti temu protestirali.

Bavarska vlada je izdala celo vrsto ostrih ukrepov proti neutemeljenemu povišanju cen. Ker pa vse te odredbe niso dosti pomagale, so napadali oddelki hitlerjevcev aretirali one, ki so se proti tem naredbam pregrešili, ter zaprli njih lokale. Na lokalu pa so nalepili plakate s tem besedilom: »Lokal zaradi oduševstva zaprt. Lastnik nekala v zaporu v Dachenu.«

»SLUŽBENI LIST«

kr. banske uprave Dravske banovine, 45. kos, objavlja naslednjo vsebino: — navodila za sestavo banovinskega proračuna za l. 1934/35; — izprememba čl. 1 pravilnika o carinskih posrednikih; — odločba o zvanju prist. redarja; — izpremembe in dopolnitve spiska luksuznih predmetov; — otvoritve telefonskih prog; — naredba banske uprave o nabiranju prostovoljnih prispevkov, darov, milodarov, podpisov in prispevkov zavarovalnic, zadržug itd.; — objave o pobiranju občinskih trošarin, izpremembah v staležu ban. uslužbencov in razne objave iz »Sl. novic«, nadalje razglase oblasti, sodišč, razpise in druge objave.

OBČNI ZBORI

Redni občni zbor Trboveljske premogokopne družbe bo dne 20. junija ob 17. uri v njenih poslovnih prostorih, Gledališka ulica, Ljubljana.

PARIŠKE NOVOSTI

Po pariških izložbah je vedno dosti ekstravagančnih novosti. Najnovejša senzacija je uvedla modo v kopalnice. Te ne smejo biti več bele, temveč rožnate barve. Stena rožnata, kad rožnata, rožnato tudi perilo, le tla so bela. To pa zato, da se ne vidi tako zelo madeži od raztresenega pudra. Druga novost so zagrinjala iz povoščenega platna. Njih prednost je v tem, da se jih z lahkoto očisti in da se vseda na njih para, ki potem kaplja na tla. Ta povoščena platna imajo najrazličnejše vzorce in nekatere umetniško navdahnjene žene so jih začele tudi same slikati. Posebno posrečene, so začele razobešati tudi po stanovanju in s tem je prišla moda povoščenih platnenih zagrinjal tudi v stanovanja.

Iržna poročila

MARIBORSKO SEJMSKO POROČILO

Prignanih je bilo 9 konjev, 8 bikov, 102 volov, 227 krav in 14 telet, skupaj 360 komadov.

Povprečne cene za različne živalske vrste na sejmu dne 30. maja 1933 so bile sledeče: debeli voli 1 kg žive teže Din 4 do 4.50, poldebili voli 3 do 3.50, plemenški bik 3 do 3.75, biki za klanje 3 do 3.25, klavne krave debele 2.25 do 3.50, plemenške krave 2.50 do 3.50, krave za klobasarije 1.50 do 2.—, molzne krave 3.— do 3.75, breje krave 3.— do 3.75, mlada živina 3.— do 4.—, teleta 4.— do 5.—.

Prodanih je bilo 223 glav.

Mesne cene:

Volovsko meso I. vrste 1 kg Din 10 do 12, II. vrste 8 do 10, meso od bikov, krav, telic 5 do 7, telečje meso I. vrste 10 do 12, II. vrste 6 do 8, svinjsko meso 10 do 16.

DUNAJSKI ŽIVINSKI TRG

Dne 29. maja je dospelo na trg 585 avstrijskih, 73 naših, 111 madjarskih in 90 rumunskih volov, 461 avstrijskih in 21 jugoslovanskih bikov ter 438 avstrijskih in 6 jugoslovanskih krav. Skupaj 1785 glav.

Cene so bile za tov. vole šilingov 1.30 do 1.50, za navadne I. šil. 1.20—1.30, II. 1.15 do 1.20, III. 1.—1.12; za biki šil. 0.90—1.15, krave 0.85—1.15, mršavo govedo 0.70 do 0.90.

Tendenca cen je rastoča. Voli so se podražili 1. a do 5 grošev, slabše vrste za 5 do 10 grošev.

Dobro je bil založen tudi svinjski trg, in sicer je bilo svinj debelih: 113 iz Avstrije, 294 iz Jugoslavije, 1771 madj., 555 rumun., 135 poljskih. Skupaj 2988.

Mesnatih svinj je bilo 9607, 13 jug. 15 poljskih in 350 danskih. Skupaj 9985, vseh svinj torej 12973.

Mangalske I. so se prodale po šil. 1.57 do 1.60, II. po 1.53—1.56, jug. I. kr. po 1.63—1.68, srednje po 1.60—1.62, slabjše po 1.58—1.60; velike in stare 1.45—1.55, lahke mesnate 1.55—1.80, težke 1.57 do 1.75, križane 1.60—1.70.

V čokaj mirni kupčiji so se podražile mesnate svinje do 5 grošev, debele pa so se pocenile za 1—2 groša pri kilogramu.

Narodno gledališče v Ljubljani

DRAMA

Sobota, 3. junija: Hamlet, D.

Nedelja, 4. junija: Tartuffe. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 5. junija: Okence. Znižane cene. Izven.

OPERA

Sobota, 3. junija: Mala Floramye. Gost g. Dubajić, C.

Nedelja, 4. junija: Andre Chenier. Znižane cene. Izven.

Ponedeljek, 5. junija: Grofica Marica. Znižane cene. Izven.

V globoki žalosti naznanjamo, da je naš nadvse ljubljani oče in brat, gospod

FRANC TERDINA

trgovec

danes po polnoči po dolgi bolezni mirno umrl.

Pogreb bo v ponedeljek, dne 5. junija t. l., ob 4. uri popoldne iz hiše žalosti, Stari trg 27, na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana, dne 3. junija 1933.

Grete, hči.

Fini, omožena Walker, in Gusti sestre.

Brez posebnega obvestila.

KRANJSKA INDUSTRIJSKA DRUŽBA JESENICE-FUŽINE

Izdeluje:

Polfabrikate; valjano železo, okroglo, polokroglo, kvadratno, ploščato; kotno železo, tračnice do 22 kg na tekoči meter; vroče valjano in hladno valjano trakasto železo; črno pločevino; železno žico, valjano, izvlečeno, svetlo, žarjeno, pocinkano, pobakreno, pokositreno; cevi za plinovode in vodovode do 2 1/4", črne in pocinkane; vzmeti za pohištvo iz pobakrene jeklene žice, žičnike vseh vrst; elektrode za električne peči in druge izdelke iz umetnega oglja za elektrotehnične svrhe.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna postrežba! — Zahtevajte cenik!

Moko in žito

iz le prvovrstnih baških in banatskih mlinov dobavlja v vsaki količini in po najnižjih cenah

Jugo-Agraria

družba z o. z.

Ljubljana, Triglavska ul. 9

● Pleskarsko in sobo-slikarsko delo
● izvršuje po najugodnejših pogojih

Ivan Genussi

Ljubljana

Igriška ulica šte. 10

Telefon 22-67

„Slavija“

Jugoslovanska zavarovalna banka v Ljubljani

Gospodarska ulica 12, telefon šte. 2176, 2276.

Podružnice: Beograd, Zagreb, Sarajevo, Osijek, Novi Sad in Split

Motvoz Grosuplje

domači slovenski izdelek — Svoji k svojim!

Tovarna motvoza in vrvarna d. d. Grosuplje pri Ljubljani

se vse naše
vloge in obveze
lamči
z vsem premoženjem
in vso davčno močjo
Dravska banovina

KDOR VARČUJE
SIVIH LAS SE
OBVARUJE

**HRANILNICA
DRAVSKE
BANOVINE
LJUBLJANA
MARIBOR
CELJE**

KASTELIC in DRUG
TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO
LJUBLJANA

ALEKSANDROVA CESTA 9
PRITLICE LEVO

**GLAVNO ZASTOPSTVO
ZA SLOVENIJO:**

Združenih papirnic Vevče,
Goričane in Medvode d. d.
v Ljubljani in Sladkogorske

tovarne papirja in lepenke d. z o. z., Sladki vrh
Zastopstvo „Kuverte“ konfekcijske tovarne d. z o. z. v Ljubljani

Brzjavni: Krispercoloniale Ljubljana — Telefon št. 2263

Ant. Krisper Coloniale
Lastnik: **Josip Verlič**

Veletrgovina koloni-
jalne robe.
Veleprazarna kave.
Mlini za dišave.
Točna postrežba.

Ljubljana

Dunajska cesta 33

Ustanovljeno leta 1840

Zaloga spirita,
raznega žganja in
konjaka.
Mineralne vode.
Ceniki na razpolago.

J. HLEBŠ, LJUBLJANA

DRUŽBA Z O. Z.

CANKARJEVO N. 21 — MESTNI TRG 19

Sobo-črkoslikarstvo in pleskarstvo

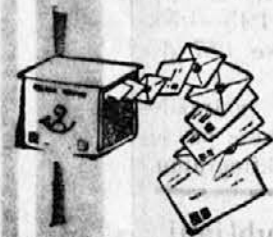
Vsa dela izvršuje z najmodernejšimi vzorci, točno po
naročilu, solidno in pod garancijo. — Telefon 30-70.

Papirografija

družba z o. z.

Ljubljana, Gosposvetska cesta št. 10
Telefon interurban št. 2747

En gros prodaja papirja • Konkurenčne trojniške
cene • Stalna zaloga papirja vseh vrst!

'KUVERTA'
D. Z O. Z.

LJUBLJANA
Karlovska c. 2 Vožarski pot 1

TVORNICA KUVERT IN
KONFEKCIJA PAPIRJA

KLIŠEJE

vseh vrst po
fotografijah
ali risbah
izvršuje
najsolidnejše
klišarna

ST-DEU

LJUBLJANA

DALMATINOVA 13

Umetna knjigoveznica

Ogrinc Stanko

Ljubljana

Cankarjevo nabrežje 13

se priporoča za cenjena naročila

**Tovarna kemičnih izdelkov
v Hrastniku d. d.**

Tovarne v Celju in Hrastniku

proizvaja:

Solno in žvepleno kislino
Kalijev in natrijev soliter
Kristalno sodo in pralni prašek
Glauberjevo in grenko sol
Apno in apnenčev prah
Rudninski in kostni superfosfat
Železno-oksidge barve in zeleno galico
Vodotopna olja za industrijske svrhe
Razna sredstva za desinfekcijo
Alkaloide opiuma in druge farm. izdelke

**Vzorci vseh izdelkov so razstavljeni
na Ljubljanskem velesejmu
Paviljon G 182/4**

Naročajte in širite „Trgovski list“!

MERCINA IN DRUG

TRGOVINA S PAPIRJEM NA VELIKO

Glavno zastopstvo in samoprodaja
za Slovenijo vseh izdelkov tovarne
za dokumentni in kartni papir

BRATJE PIATNIK, RADEČE

LJUBLJANA • KOLODVORSKA ULICA ŠTEV. 3

TISKARNA MERKUR, LJUBLJANA

Tiska knjige, časopise, ta-
bele, naročilnice, plakate,
lepake, cenike, vizitke itd.
Vse tiskovine dobavlja
hitro in po zmernih cenah

Gregorčičeva 23

Račun poštne hranilnice
št. 13.108. Telefon 25-52

Lastna knjigoveznica